

文殊师利所说摩诃 般若波罗蜜经

梁扶南三藏曼陀罗仙译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《文殊师利所说摩诃般若波罗蜜经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0018 部，梁扶南三藏曼陀罗仙译《文殊师利所说摩诃般若波罗蜜经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年九月

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wúshàngshēnshēnwēimiào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

wén shū shī lì suǒ shuō mó hē bō
文殊师利所说摩诃般
rě bō luó mì jīng
若波罗蜜经

liáng fú nán sān zàng mǎn tuó luó xiān yì
梁扶南三藏曼陀罗仙译¹

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó zài shè wèi guó zhī shù jǐ gū dú yuán yǔ dà bǐ
一时，佛在舍卫国祇树给孤独园，与大比
qiū sēng mǎn zú qiān rén pú sà mó hē sà shí qiān rén jù yǐ dà
丘僧满足千人；菩萨摩诃萨十千人俱，以大
zhuāng yán ér zì zhuāng yán jiē xī yǐ zhù bú tuì zhuǎn dì qí míng
庄严而自庄严，皆悉已住不退转地，其名
yuē mí lè pú sà wén shū shī lì pú sà wú ài biàn pú sà bù shě
曰弥勒菩萨、文殊师利菩萨、无碍辩菩萨、不舍
dàn pú sà yǔ rú shì děng dà pú sà jù wén shū shī lì tóng zhēn pú
担菩萨，与如是等大菩萨俱。文殊师利童真菩
sà mó hē sà míng xiàng xiàn shí cóng qí zhù chù lái yì fó suǒ zài
萨摩诃萨，明相现时，从其住处来诣佛所，在
wài ér lì
外而立。

ěr shí zūn zhě shè lì fú fù lóu nà mí duō luó ní zǐ dà
尔时，尊者舍利弗、富楼那弥多罗尼子、大
mù qián lián mó hē jiā shè mó hē jiā zhān yán mó hē jū chí luó
目乾²连、摩诃迦叶、摩诃迦旃延、摩诃拘絺罗，
rú shì děng zhū dà shēng wén gè cóng zhù chù jù yì fó suǒ zài wài ér
如是等诸大声闻，各从住处俱诣佛所，在外而
lì
立。

fó zhī zhòng huì jiē xī jí yǐ
佛知众会皆悉集已。

¹ 大正藏：梁扶南国三藏曼陀罗仙译

² 大正藏：捷

ěr shí rú lái cóng zhù chù chū fū zuò ér zuò gào shè lì fú
尔时，如来从住处出，敷座而坐。告舍利弗：

rǔ jīn hé gù yú chén zhāo shí zài mén wài lì
“汝今何故，于晨朝时，在门外立？”

shè lì fú bó fó yán shì zūn wén shū shī lì tóng zhēn pú sà
舍利弗白佛言：“世尊！文殊师利童真菩萨

xiān yǐ zhì cǐ zhù mén wài lì wǒ shí yú hòu wǎn lái dào ěr
先已至此，住门外立，我实于后晚来到耳。”

ěr shí shì zūn wèn wén shū shī lì rǔ shí xiān lái dào cǐ zhù
尔时，世尊问文殊师利：“汝实先来到此住
chù yù jiàn rú lái yé
处，欲见如来耶？”

wén shū shī lì jí bó fó yán rú shì shì zūn wǒ shí lái
文殊师利即白佛言：“如是，世尊！我实来

cǐ yù jiàn rú lái hé yǐ gù wǒ yào zhèng guān lì yì zhòng shēng
此欲见如来。何以故？我乐正观利益众生。

wǒ guān rú lái rú rú xiàng bú yì xiàng bú dòng xiāng bú zuò xiàng wú
我观如来如如相不异相、不动相不作相、无
shēng xiàng wú miè xiàng bù yǒu xiàng bù wú xiàng bú zài fāng bù lí fāng
生相无灭相、不有相不无相、不在方不离方、

fēi sān shì fēi bù sān shì fēi èr xiàng fēi bù èr xiàng fēi gòu xiàng fēi
非三世非不三世、非二相非不二相、非垢相非
jìng xiàng yǐ rú shì děng zhèng guān rú lái lì yì zhòng shēng
净相，以如是等正观如来利益众生。”

fó gào wén shū shī lì ruò néng rú shì jiàn yú rú lái xīn wú
佛告文殊师利：“若能如是见于如来，心无

suǒ qǔ yì wú bù qǔ fēi jī jù fēi bù jī jù
所取亦无不取，非积聚非不积聚。”

ěr shí shè lì fú yǔ wén shū shī lì yán ruò néng rú rǔ suǒ
尔时，舍利弗语文殊师利言：“若能如汝所

shuō jiàn rú lái zhě shèn wéi xī yǒu wèi yī qiè zhòng shēng gù jiàn yú
说³见如来者，甚为希有。为一切众生故见于

rú lái ér xīn bù qǔ zhòng shēng zhī xiàng huà yī qiè zhòng shēng xiàng
如来，而心不取众生之相；化一切众生向

yú niè pán ér yì bù qǔ xiàng niè pán xiàng wèi yī qiè zhòng shēng fā
于涅槃，而亦不取向涅槃相；为一切众生发

³ 大正藏：若能如是，如汝所说；永乐北藏及龙藏：若能如汝所说

dà zhuāngyán ér xīn bú jiàn zhuāngyán zhī xiàng
大庄严，而心不见庄严之相。”

ěr shí wénshū shī lì tóngzhēn pú sà mó hē sà yǔ shè lì fú
尔时，文殊师利童真菩萨摩诃萨语舍利弗

yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō suī wèi yī qiè zhòngshēng
言：“如是！如是！如汝所说。虽为一切众生

fā dà zhuāngyán xīn héng bú jiàn yǒu zhòngshēng xiàng wèi yī qiè zhòng
发大庄严心，恒不见有众生相；为一切众

shēng fā dà zhuāngyán ér zhòngshēng jiè yì bù zēng bù jiǎn jiǎ shǐ
生发大庄严，而众生界⁴亦不增不减。假使

yī fó zhù shì ruò yī jié ruò guò yī jié rú cǐ yī fó shì jiè fù
一佛住世，若一劫若过一劫，如此一佛世界，复

yǒu wú liàng wú biān héng hé shā zhū fó rú shì yī yī fó ruò yī jié
有无量无边恒河沙诸佛，如是一一佛，若一劫

ruò guò yī jié zhòu yè shuō fǎ xīn bú zàn xī gè gè dù yú wú liàng
若过一劫，昼夜说法心不⁵暂息，各各度于无量

héng hé shā zhòngshēng jiē rù niè pán ér zhòngshēng jiè yì bù zēng bù
恒河沙众生皆入涅槃，而众生界亦不增不

jiǎn nǎi zhì shí fāng zhū fó shì jiè yì fù rú shì yī yī zhū fó shuō fǎ
减，乃至十方诸佛世界亦复如是，一一诸佛说法

jiào huà gè dù wú liàng héng hé shā zhòngshēng jiē rù niè pán yú zhòng
教化，各度无量恒河沙众生皆入涅槃，于众

shēng jiè yì bù zēng bù jiǎn hé yǐ gù zhòngshēng dìng xiàng bù kě
生界亦不增不减。何以故？众生定相不可

dé gù shì gù zhòngshēng jiè bù zēng bù jiǎn
得故，是故众生界不增不减。”

shè lì fú fù yǔ wénshū shī lì yán ruò zhòngshēng jiè bù zēng
舍利弗复语文殊师利言：“若众生界不增

bù jiǎn hé gù pú sà wèi zhū zhòngshēng qiú ā nòu duō luó sān miǎo sān
不减，何故菩萨为诸众生，求阿耨多罗三藐三

pú tí cháng xíng shuō fǎ
菩提，常行说法？”

wénshū shī lì bó fó yán ruò zhū zhòngshēng xī kōng xiàng zhě
文殊师利白佛言⁶：“若诸众生悉空相者，

⁴ 大正藏：趣

⁵ 大正藏：无

⁶ 大正藏：文殊师利言；永乐北藏及龙藏：文殊师利白佛言

yì wú pú sà qiú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yì wú zhòngshēng
亦无菩萨求阿耨多罗三藐三菩提，亦无众生
ér wèishuō fǎ hé yǐ gù wǒ shuō fǎ zhōng wú yǒu yī fǎ dāng kě
而为说法。何以故？我说法中无有一法当可
dé gù
得故。”

ěr shí fó gào wénshū shī lì ruò wú zhòngshēng yún hé
尔时，佛告文殊师利：“若无众生，云何
shuō yǒu zhòngshēng jí zhòngshēng jiè
说有众生及众生界？”

wénshū shī lì yán zhòngshēng jiè xiàng rú zhū fó jiè
文殊师利言：“众生界相，如诸佛界。”

yòuwèn zhòngshēng jiè zhě shì yǒuliàng yé
又问：“众生界者是有量耶？”

dá yuē zhòngshēng jiè liàng rú fó jiè liàng
答曰：“众生界量如佛界量。”

yòuwèn zhòngshēng jiè liàng yǒuchùsuǒ fǒu
又问⁷：“众生界量有处所不？”

dá yuē zhòngshēng jiè liàng bù kě sī yì
答曰：“众生界量不可思议。”

yòuwèn zhòngshēng jiè xiàng wéi yǒu zhù fǒu
又问：“众生界相为有住不？”

dá yuē zhòngshēng wú zhù yóu rú kōng zhù
答曰：“众生无住，犹如空住。”

fó gào wénshū shī lì rú shì xiū bō rě bō luó mì shí dāng
佛告文殊师利：“如是修般若波罗蜜时，当
yún hé zhù bō rě bō luó mì
云何住般若波罗蜜？”

wénshū shī lì yán yǐ bú zhù fǎ wéi zhù bō rě bō luó mì
文殊师利言：“以不住法为住般若波罗蜜。”

fó fù wèn wénshū shī lì yán yún hé bú zhù fǎ míng zhù bō
佛复问文殊师利言：“云何⁸不住法名住般
rě bō luó mì
若波罗蜜？”

wénshū shī lì yán yǐ wú zhù xiàng jí zhù bō rě bō luó mì
文殊师利言：“以无住相，即住般若波罗蜜。”

⁷ 大正藏：佛又问；永乐北藏及龙藏：又问

⁸ 大正藏：云何；永乐北藏及龙藏：言云何

fó fù gào wén shū shī lì rú shì zhù bō rě bō luó mì shí
佛复告文殊师利：“如是住般若波罗蜜时，

shì zhū shàngēn yún hé zēngzhǎng yún hé sǔn jiǎn
是诸善根，云何增长？云何损减？”

wén shū shī lì yán ruò néng rú shì zhù bō rě bō luó mì yú
文殊师利言：“若能如是住般若波罗蜜，于

zhū shàngēn wú zēng wú jiǎn yú yī qiè fǎ yì wú zēng wú jiǎn shì bō
诸善根无增无减，于一切法亦无增无减，是般

rě bō luó mì xìng xiàng yì wú zēng wú jiǎn shì zūn rú shì xiū bō rě bō
若波罗蜜性相亦无增无减。世尊！如是修般若波

luó mì zé bù shě fán fū fǎ yì bù qǔ xián shèng fǎ hé yǐ gù bō
罗蜜则不舍凡夫法，亦不取贤圣法。何以故？般

rě bō luó mì bú jiàn yǒu fǎ kě qǔ kě shě rú shì xiū bō rě bō luó mì
若波罗蜜不见有法可取可舍，如是修般若波罗蜜，

yì bú jiàn niè pán kě lè shēng sǐ kě yàn hé yǐ gù bú jiàn shēng
亦不见涅槃可乐、生死可厌。何以故？不见生

sǐ kuàng fù yàn lí bú jiàn niè pán hé kuàng lè zhuó rú shì xiū
死，况复厌离？不见涅槃，何况乐著？如是修

bō rě bō luó mì bú jiàn gòu nǎo kě shě yì bú jiàn gōng dé kě qǔ
般若波罗蜜，不见垢恼可舍，亦不见功德可取，

yú yī qiè fǎ xīn bù zēng jiǎn hé yǐ gù bú jiàn fǎ jiè yǒu zēng jiǎn
于一切法心不⁹增减。何以故？不见法界有增减

gù shì zūn ruò néng rú shì shì míng xiū bō rě bō luó mì shì zūn
故。世尊！若能如是，是名修般若波罗蜜。世尊！

bú jiàn zhū fǎ yǒu shēng yǒu miè shì xiū bō rě bō luó mì shì zūn bú
不见诸法有生有灭，是修般若波罗蜜。世尊！不

jiàn zhū fǎ yǒu zēng yǒu jiǎn shì xiū bō rě bō luó mì shì zūn xīn wú
见诸法有增有减，是修般若波罗蜜。世尊！心无

xī¹⁰ qǔ bú jiàn fǎ xiàng yǒu kě qiú zhě shì xiū bō rě bō luó mì
希¹⁰取，不见法相有可求者，是修般若波罗蜜。

shì zūn bú jiàn hǎo chǒu bù shēng gāo xià bú zuò qǔ shě hé yǐ
世尊！不见好丑，不生高下，不作取舍。何以

gù fǎ wú hǎo chǒu lí zhū xiàng gù fǎ wú gāo xià děng fǎ xìng
故？法无好丑，离诸相故；法无高下，等法性

gù fǎ wú qǔ shě zhù shí jì gù shì xiū bō rě bō luó mì
故；法无取舍，住实际故。是修般若波罗蜜。”

⁹ 大正藏：无

¹⁰ 大正藏：悌

fó gào wén shū shī lì shì zhū fó fǎ dé bú shèng hū
佛告文殊师利：“是诸佛法得不胜乎？”

wén shū shī lì yán wǒ bú jiàn zhū fǎ yǒu shèng rú xiàng rú lái
文殊师利言：“我不见诸法有胜如相。如来

zì jué yī qiè fǎ kōng shì kě zhèng zhī
自觉一切法空，是可证知。”

fó gào wén shū shī lì rú shì rú shì rú lái zhèng jué zì
佛告文殊师利：“如是！如是！如来正觉自
zhèng kōng fǎ
证空法。”

wén shū shī lì bō fó yán shì zūn shì kōng fǎ zhōng dāng
文殊师利白佛言：“世尊！是空法中，当
yǒu shèng rú ér kě dé yé
有胜如而可得耶？”

fó yán shàn zāi shàn zāi wén shū shī lì rú rǔ suǒ shuō
佛言：“善哉！善哉！文殊师利，如汝所说，
shì zhēn fǎ hū
是真法乎？”

fó fù wèi wén shū shī lì yán ā nòu duō luó shì fó fǎ fǒu
佛复谓文殊师利言：“阿耨多罗是佛法不
11 ? ”

wén shū shī lì yán rú fó suǒ shuō ā nòu duō luó shì míng fó
文殊师利言：“如佛所说，阿耨多罗是名佛
fǎ hé yǐ gù wú fǎ kě dé míng ā nòu duō luó
法。何以故？无法可得名阿耨多罗。”

wén shū shī lì yán rú shì xiū bō rě bō luó mì bù míng fǎ
文殊师利言：“如是修般若波罗蜜，不名法
qì fēi huà fán fū fǎ yì fēi fó fǎ fēi zēng zhǎng fǎ shì xiū
器，非化凡夫法，亦非佛法、非增长法，是修
bō rě bō luó mì fù cì shì zūn xiū bō rě bō luó mì shí bú
般若波罗蜜。复次，世尊！修般若波罗蜜时，不
jiàn yǒu fǎ kě fēn bié sī wéi
见有法可分别思惟。”

fó gào wén shū shī lì rǔ yú fó fǎ bù sī wéi yé
佛告文殊师利：“汝于佛法不思惟耶？”

¹¹ 大正藏：是名佛法不；永乐北藏及龙藏：是佛法不

wénshū shī lì yán fú yě shì zūn rú wǒ sī wéi bú
文殊师利言：“不也，世尊！如我思惟，不
jiàn fó fǎ yì bù kě fēn bié shì fán fū fǎ shì shēngwén fǎ shì
见佛法，亦不可分别是凡夫法、是声闻法、是
pì zhī fó fǎ rú shì míngwéi wú shàng fó fǎ fù cì xiū bō rě
辟支佛法，如是名为无上佛法。复次，修般若
bō luó mì shí bú jiàn fán fū xiàng bú jiàn fó fǎ xiàng bú jiàn zhū
波罗蜜时，不见凡夫相、不见佛法相、不见诸
fǎ yǒu jué dìng xiàng shì wéi xiū bō ruò bō luó mì fù cì xiū bō rě
法有决定相，是为修般若波罗蜜。复次，修般若
bō luó mì shí bú jiàn yù jiè bú jiàn sè jiè bú jiàn wú sè jiè
波罗蜜时，不见欲界、不见色界、不见无色界、
bú jiàn jì miè jiè hé yǐ gù bú jiàn yǒu fǎ shì miè jìn xiàng¹² shì
不见寂灭界。何以故？不见有法是灭尽相¹²，是
xiū bō rě bō luó mì fù cì xiū bō rě bō luó mì shí bú jiàn zuò
修般若波罗蜜。复次，修般若波罗蜜时，不见作
ēn zhě bú jiàn bào ēn zhě sī wéi èr xiàng xīn wú fēn bié shì xiū bō
恩者、不见报恩者，思惟二相心无分别，是修般
rě bō luó mì fù cì xiū bō rě bō luó mì shí bú jiàn shì fó fǎ
若波罗蜜。复次，修般若波罗蜜时，不见是佛法
kě qǔ bú jiàn shì fán fū fǎ kě shě shì xiū bō rě bō luó mì fù
可取，不见是凡夫法可舍，是修般若波罗蜜。复
cì xiū bō rě bō luó mì shí bú jiàn fán fū fǎ kě miè yì bú jiàn
次，修般若波罗蜜时，不见凡夫法可灭，亦不见
fó fǎ ér xīn zhèng zhī shì xiū bō rě bō luó mì
佛法而心证知，是修般若波罗蜜。”

fó gào wénshū shī lì shàn zāi shàn zāi rǔ néng rú shì shàn
佛告文殊师利：“善哉！善哉！汝能如是善
shuō shēnshēn bō rě bō luó mì xiàng shì zhū pú sà mó hē sà suǒ xué fǎ
说甚深般若波罗蜜相，是诸菩萨摩诃萨所学法
yìn nǎi zhì shēngwén yuán jué xué wú xué rén yì dāng bù lí
印，乃至声闻、缘觉、学、无学人，亦当不离
shì yìn ér xiū dào guǒ
是印而修道果。”

fó gào wénshū shī lì ruò rén dé wén shì fǎ bù jīng bú wèi
佛告文殊师利：“若人得闻是法，不惊不畏

¹² 大正藏：尽灭相；永乐北藏及龙藏：灭尽相

zhě bù cóngqiān fó suǒzhòngzhūshàngēn nǎi zhì bǎiqiānwàn yì fó
者，不从千佛所种诸善根，乃至百千万亿佛
suǒ jiǔ zhí dé běn nǎi néng yú shì shēnshēn bō rě bō luó mì bù jīng bú
所久植德本，乃能于是甚深般若波罗蜜不惊不
bù
怖。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn wǒ jīn gèngshuō bō rě bō
文殊师利白佛言：“世尊！我今更说般若波
luó mì yì
罗蜜义。”

fó yán biànshuō
佛言：“便说。”

shì zūn xiū bō rě bō luó mì shí bú jiàn fǎ shì yīngzhù shì
“世尊！修般若波罗蜜时，不见法是应住是
bù yīngzhù yì bú jiàn jìng jiè kě qǔ shěxiàng hé yǐ gù rú zhū rú
不应住，亦不见境界可取舍相。何以故？如诸如
lái bú jiàn yī qiè fǎ jìng jiè xiàng gù nǎi zhì bú jiàn zhū fó jìng jiè
来不见一切法境界相故，乃至不见诸佛境界，
kuàng qǔ shēngwén yuánjué fán fū jìng jiè bù qǔ sī yì xiàng yì
况取声闻、缘觉、凡夫境界。不取思议相亦
bù qǔ bù sī yì xiàng bú jiàn zhū fǎ yǒuruògānxiàng zì zhèngkōng fǎ
不取不思议相，不见诸法有若干相，自证空法
bù kě sī yì rú shì pú sà mó hē sà jiē yǐ gòngyǎng wú liàng bǎi
不可思议。如是菩萨摩诃萨，皆已供养无量百
qiānwàn yì zhū fó zhòngzhūshàngēn nǎi néng yú shì shēnshēn bō rě bō
千万亿诸佛种诸善根，乃能于是甚深般若波
luó mì bù jīng bú bù fù cì xiū bō rě bō luó mì shí bú jiàn fù
罗蜜不惊不怖。复次，修般若波罗蜜时，不见缚
bú jiàn jiě ér yú fán fū nǎi zhì sānshèng bú jiàn chā bié xiàng shì xiū
不见解，而于凡夫乃至三乘不见差别相，是修
bō rě bō luó mì
般若波罗蜜。”

fó gào wénshū shī lì rǔ yǐ gòngyǎng jǐ suǒ zhū fó
佛告文殊师利：“汝已供养几所诸佛？”

wénshū shī lì yán wǒ jí zhū fó rú huàn huà xiàng bú jiàn
文殊师利言：“我及诸佛如幻化相，不见
gòngyǎng jí yǔ shòuzhě
供养及与受者。”

fó gào wénshū shī lì rǔ jīn kě bú zhù fó shèng yé
佛告文殊师利：“汝今可不住佛乘耶？”

wénshū shī lì yán rú wǒ sī wéi bú jiàn yī fǎ yún hé
文殊师利言：“如我思惟，不见一法，云何

dāng dé zhù yú fó shèng
当得住于佛乘？”

fó yán wénshū shī lì rǔ bù dé fó shèng hū
佛言：“文殊师利，汝不得佛乘乎？”

wénshū shī lì yán rú fó shèngzhě dàn yǒu míng zì fēi kě
文殊师利言：“如佛乘者，但有名字，非可

dé yì bù kě jiàn wǒ yún hé dé
得亦不可见。我云何得？”

fó yán wénshū shī lì rǔ dé wú ài zhì hū
佛言：“文殊师利，汝得无碍智乎？”

wénshū shī lì yán wǒ jí wú ài yún hé yǐ wú ài ér dé
文殊师利言：“我即无碍，云何以无碍而得

wú ài
无碍¹³？”

fó yán rǔ zuò dào chǎng hū
佛言：“汝坐道场乎？”

wénshū shī lì yán yī qiè rú lái bú zuò dào chǎng wǒ jīn yún
文殊师利言：“一切如来不坐道场，我今云

hé dú zuò dào chǎng hé yǐ gù xiàn jiàn zhū fǎ zhù shí jì gù
何独坐道场？何以故？现见诸法住实际故。”

fó yán yún hé míng shí jì
佛言：“云何名实际？”

wénshū shī lì yán shēn jiàn děng shì shí jì
文殊师利言：“身见等是实际。”

fó yán yún hé shēn jiàn shì shí jì
佛言：“云何身见是实际？”

wénshū shī lì yán shēn jiàn rú xiàng fēi shí fēi bù shí bù
文殊师利言：“身见如相，非实非不实，不

lái bú qù yì shēn fēi shēn shì míng shí jì
来不去，亦身非身，是名实际。”

shè lì fú bó fó yán shì zūn ruò yú sī yì dì liǎo jué dìng
舍利弗白佛言：“世尊！若于斯义谛了决定，

¹³ 大正藏：阙

shì míng pú sà mó hē sà hé yǐ gù néng wén rú shì shēnshēn bō
是名菩萨摩诃萨。何以故？能¹⁴闻如是甚深般
rě bō luó mì xiàng xīn bù jīng bú bù bú mò bù huǐ
若波罗蜜相，心不惊不怖，不没不悔。”

mí lè pú sà bó fó yán shì zūn dé wén rú shì bō rě bō
弥勒菩萨白佛言：“世尊！得闻如是般若波
luó mì jù zú fǎ xiàng shì jí jìn yú fó zuò hé yǐ gù rú lái
罗蜜，具足法相，是即近于佛坐。何以故？如来
xiàn jué cǐ fǎ xiàng gù
现觉此法相故。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn dé wénshēnshēn bō rě bō
文殊师利白佛言：“世尊！得闻甚深般若波
luó mì néng bù jīng bú bù bú mò bù huǐ dāng zhī cǐ rén jí shì
罗蜜，能不惊不怖，不没不悔，当知此人即是
jiàn fó
见佛。”

ěr shí fù yǒu wú xiàng yōu pó yí bó fó yán shì zūn fán
尔时，复有无相优婆夷白佛言：“世尊！凡
fū fǎ shēngwén fǎ pì zhī fó fǎ pú sà fǎ¹⁵ fó fǎ shì
夫法、声闻法、辟支佛法、菩萨法¹⁵、佛法，是
zhū fǎ jiē wú xiàng shì gù yú suǒ cóng wén bō rě bō luó mì jiē bù
诸法皆无相。是故于所从闻般若波罗蜜，皆不
jīng bú bù bú mò bù huǐ hé yǐ gù yī qiè zhū fǎ běn wú xiàng
惊不怖，不没不悔。何以故？一切诸法本无相
gù
故。”

fó gào shè lì fú shàn nán zǐ shàn nǚ rén ruò wén rú shì
佛告舍利弗：“善男子、善女人，若闻如是
shēnshēn bō rě bō luó mì xīn dé jué dìng bù jīng bú bù bú mò bù
甚深般若波罗蜜，心得决定，不惊不怖，不没不
huǐ dāng zhī shì rén jí zhù bú tuì zhuǎn dì ruò rén wén shì shēnshēn
悔。当知是人，即住不退转地。若人闻是甚深
bō rě bō luó mì bù jīng bú bù bú mò bù huǐ xìn yào tīng shòu
般若波罗蜜，不惊不怖，不没不悔¹⁶，信乐听受，

¹⁴ 大正藏：得

¹⁵ “菩萨法”句，大正藏及丽藏无；永乐北藏及龙藏有。

¹⁶ “不没不悔”句，大正藏及丽藏无；永乐北藏及龙藏有。

huān xǐ bú yàn shì jí jù zú tán bō luó mì shī luó bō luó mì
欢喜不厌。是即具足檀波罗蜜、尸罗波罗蜜¹⁷、
chàn tí bō luó mì pí lí yē bō luó mì chán bō luó mì bō rě
羼提波罗蜜、毘梨耶波罗蜜、禅波罗蜜、般若
bō luó mì yì néng wèi tā xiǎn shì fēn bié rú shuō xiū xíng
波罗蜜，亦能为他显示分别，如说修行。”

fó gào wén shū shī lì rǔ guān hé yì wèi dé ā nòuduō luó sān
佛告文殊师利：“汝观何义为得阿耨多罗三

miǎosān pú tí zhù ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí
藐三菩提？住阿耨多罗三藐三菩提？”

wén shū shī lì yán wǒ wú dé ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí
文殊师利言：“我无得阿耨多罗三藐三菩提，

wǒ bú zhù fó shèng yún hé dāng dé ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí
我不住佛乘，云何当得阿耨多罗三藐三菩提？

rú wǒ suǒ shuō jí pú tí xiàng
如我所说，即菩提相。”

fó zàn wén shū shī lì yán shàn zāi shàn zāi rǔ néng yú shì
佛赞文殊师利言：“善哉！善哉！汝能于是

shèn shēn fǎ zhōng qiǎo shuō sī yì rǔ yú xiān fó jiǔ zhòng shàn gēn yǐ
甚深法中巧说斯义。汝于先佛久种善根，以

wú xiàng fǎ jìng xiū fàn xíng
无相法净修梵行。”

wén shū shī lì yán ruò jiàn yǒu xiàng zé yán wú xiàng wǒ jīn bú
文殊师利言：“若见有相则言无相，我今不

jiàn yǒu xiàng yì bú jiàn wú xiàng yún hé ér yán yǐ wú xiàng fǎ jìng xiū
见有相亦不见无相，云何而言以无相法净修

fàn xíng
梵行？”

fó gào wén shū shī lì rǔ jiàn shēng wén jiè yē
佛告文殊师利：“汝见声闻戒耶？”

dá yuē jiàn
答曰：“见。”

fó yán rǔ yún hé jiàn
佛言：“汝云何见？”

wén shū shī lì yán wǒ bú zuò fán fū jiàn bú zuò shèng rén jiàn
文殊师利言：“我不作凡夫见不作圣人见，

¹⁷ 大正藏：尸波罗蜜；永乐北藏及龙藏：尸罗波罗蜜

bú zuò xué jiàn bú zuò wú xué jiàn bú zuò dà jiàn bú zuò xiǎo jiàn bú zuò
不作学见不作无学见，不作大见不作小见，不作
tiáo fú jiàn bú zuò bù tiáo fú jiàn fēi jiàn fēi bú jiàn
调伏见不作不调伏见，非见非不见。”

shè lì fú yǔ wén shū shī lì yán rǔ jīn rú shì guān shēng wén
舍利弗语文殊师利言：“汝今如是观声闻

shèng ruò guān fó shèng dāng fù yún hé
乘，若观佛乘，当复云何？”

wén shū shī lì yán bú jiàn pú sà fǎ bú jiàn xiū xíng pú tí
文殊师利言：“不见菩萨¹⁸法，不见修行菩提

jí zhèng pú tí zhě
及证菩提者。”

shè lì fú yǔ wén shū shī lì yán yún hé míng fó yún hé
舍利弗语文殊师利言：“云何名佛？云何

guān fó
观佛？”

wén shū shī lì yán yún hé wéi wǒ
文殊师利言：“云何为我？”

shè lì fú yán wǒ zhě dàn yǒu míng zì míng zì xiàng kōng
舍利弗言：“我者但有名字，名字相空。”

wén shū shī lì yán rú shì rú shì rú wǒ dàn yǒu míng zì
文殊师利言：“如是！如是！如我但有名字，

fó yì dàn yǒu míng zì míng zì xiàng kōng jí shì pú tí bù yǐ míng
佛亦但有名字。名字相空，即是菩提，不以名

zì ér qiú pú tí pú tí zhī xiàng wú yán wú shuō hé yǐ gù yán
字而求菩提。菩提之相，无言无说。何以故？言

shuō pú tí èr jù kōng gù fù cì shè lì fú rǔ wèn yún
说菩提，二俱空故。复次，舍利弗！汝问‘云

hé míng fó yún hé guān fó zhě bù shēng bú miè bù lái bú
何名佛？云何观佛？’者，不生不灭，不来不

qù fēi míng fēi xiàng shì míng wéi fó rú zì guān shēn shí xiàng
去，非名非相，是名为佛。如自观身实相，

guān fó yì rán wéi yǒu zhì zhě nǎi néng zhī ěr shì míng guān fó
观佛亦然，唯有智者乃能知耳，是名观佛。”

ěr shí shè lì fú bō fó yán shì zūn rú wén shū shī lì
尔时，舍利弗白佛言：“世尊！如文殊师利

¹⁸ 大正藏：提

suǒshuō bō rě bō luó mì fēi chūxué pú sà suǒnéngliǎo zhī
所说般若波罗蜜，非初学菩萨所能了知。”

wénshū shī lì yán fēi dànchūxué pú sà suǒ bù néng zhī jí
文殊师利言：“非但初学菩萨所不能知，及
zhū èr shèngsuǒ zuò yǐ bànzhě yì wèinéngliǎo rú shì shuō fǎ
诸二乘所作已办者，亦未能了¹⁹。如是说法，
wú néng zhī zhě hé yǐ gù pú tí zhī xiàng shí wú yǒu fǎ ér kě
无能知者。何以故？菩提之相，实无有法而可
zhī gù wú jiàn wú wén wú dé wú niàn wú shēng wú miè wú shuō
知故，不见无闻，无得无念，无生无灭，无说
wú tīng rú shì pú tí xìngxiàngkōng jì wú zhèng wú zhī wú xíng wú
无听。如是菩提性相空寂，无证无知，无形无
xiàng yún hé dāng yǒu dé pú tí zhě
相，云何当有得菩提者。”

shè lì fú yǔ wénshū shī lì yán fó yú fǎ jiè bú zhèng ā
舍利弗语文殊师利言：“佛于法界，不证阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yé
耨多罗三藐三菩提耶？”

wénshū shī lì yán fú yě shè lì fú hé yǐ gù shì
文殊师利言：“不也，舍利弗！何以故？世
zūn jí shì fǎ jiè ruò yǐ fǎ jiè zhèng fǎ jiè zhě jí shì zhēnglùn
尊即是法界。若以法界证法界者，即是诤论。
shè lì fú fǎ jiè zhī xiàng jí shì pú tí hé yǐ gù shì fǎ jiè
舍利弗！法界之相即是菩提。何以故？是法界
zhōng wú zhòngshēngxiàng yī qiè fǎ kōng gù yī qiè fǎ kōng jí shì pú
中无众生相，一切法空故。一切法空即是菩
tí wú èr wú fēn bié gù shè lì fú wú fēn bié zhōng zé wú zhī zhě
提，无二无分别故。舍利弗！无分别中则无知者，
ruò wú zhī zhě jí wú yánshuō wú yánshuōxiàng jí fēi yǒu fēi wú fēi
若无知者即无言说，无言说相即非有非无、非
zhī fēi bù zhī yī qiè zhū fǎ yì fù rú shì hé yǐ gù yī qiè zhū
知非不知。一切诸法亦复如是。何以故？一切诸
fǎ bú jiànchùsuǒ jué dìng xìng gù rú nì zuì xiàng bù kě sī yì hé
法不见处所，决定性故。如逆罪相不可思议。何
yǐ gù zhū fǎ shí xiàng bù kě huài gù rú shì nì zuì yì wú běnxìng
以故？诸法实相不可坏故。如是逆罪亦无本性，

¹⁹ 大正藏：亦未能了知；永乐北藏及龙藏：亦未能了

bù shēngtiānshàng bú duò dì yù yì bú rù nièpán hé yǐ gù yī
不生天上不堕地狱，亦不入涅槃。何以故？一

qiè yè yuán jiē zhù shí jì bù lái bú qù fēi yīn fēi guǒ hé yǐ gù
切业缘皆住实际，不来不去，非因非果。何以故？

fǎ jiè wú biān wú qián wú hòu gù shì gù shè lì fú ruò jiàn fàn
法界无边，无前无后故。是故，舍利弗！若见犯

zhòng bǐ qiū bú duò dì yù qīngjìng xíngzhě bú rù nièpán rú shì bǐ
重比丘不堕地狱，清净行者不入涅槃，如是比

qiū fēi yīnggòng fēi bù yīnggòng fēi jìn lòu fēi bú jìn lòu hé yǐ gù
丘非应供非不应供，非尽漏非不尽漏。何以故？

yú zhū fǎ zhōngzhù píngděng gù
于诸法中住平等故。”

shè lì fú yán yún hé míng bú tuì fǎ rěn
舍利弗言：“云何名不退法忍？”

wénshū shī lì yán bú jiànshǎo fǎ yǒushēngmièxiàng míng bú
文殊师利言：“不见少法有生灭相，名不
tuì fǎ rěn
退法忍。”

shè lì fú yán yún hé fù míng bù tiáo bǐ qiū
舍利弗言：“云何复名不调比丘？”

wénshū shī lì yán lòu jìn ā luó hàn shì míng bù tiáo hé
文殊师利言：“漏尽阿罗汉，是名不调。何
yǐ gù zhū jié yǐ jìn gèng wú suǒ tiáo gù míng bù tiáo ruò guò xīn
以故？诸结已尽，更无所调，故名不调。若过心
xíng míng wéi fán fū hé yǐ gù fán fū zhòngshēng bú shùn fǎ jiè
行，名为凡夫。何以故？凡夫众生不顺法界，
shì gù míngguò
是故名过。”

shè lì fú yán shàn zāi shàn zāi rǔ jīn wèi wǒ shàn jiě lòu
舍利弗言：“善哉！善哉！汝今为我善解漏
jìn ā luó hàn yì
尽阿罗汉义。”

wénshū shī lì yán rú shì rú shì wǒ jí lòu jìn zhēn ā
文殊师利言：“如是！如是！我即漏尽真阿
luó hàn hé yǐ gù duàn qiú shēngwén yù jí pì zhī fó yù yǐ shì
罗汉。何以故？断求声闻欲及辟支佛欲，以是
yīn yuán gù míng lòu jìn dé ā luó hàn
因缘故，名漏尽得阿罗汉。”

fó gào wén shū shī lì zhū pú sà děng zuò dào chǎng shí jué
佛告文殊师利：“诸菩萨等坐道场时，觉

wù ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fǒu
悟阿耨多罗三藐三菩提不？”

wén shū shī lì yán pú sà zuò yú dào chǎng wú yǒu jué wù ā
文殊师利言：“菩萨坐于道场，无有觉悟阿

nòu duō luó sān miǎo sān pú tí hé yǐ gù rú pú tí xiàng wú yǒu
耨多罗三藐三菩提。何以故？如菩提相，无有

shǎo fǎ ér kě dé zhě míng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí wú xiàng
少法而可得者，名阿耨多罗三藐三菩提。无相

pú tí shéi néng zuò zhě yì wú qǐ zhě yǐ shì yīn yuán bú jiàn
菩提，谁能坐者，亦无起者。以是因缘，不见

pú sà zuò yú dào chǎng yì bù jué zhèng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
菩萨坐于道场，亦不觉证阿耨多罗三藐三菩

tí
提。”

wén shū shī lì bó fó yán shì zūn pú tí jí wǔ nì wǔ
文殊师利白佛言：“世尊！菩提即五逆，五

nì jí pú tí hé yǐ gù pú tí wǔ nì wú èr xiàng gù wú jué
逆即菩提。何以故？菩提五逆，无二相故。无觉

wú jué zhě²⁰ wú jiàn wú jiàn zhě wú zhī wú zhī zhě wú fēn bié wú fēn
无觉者²⁰，不见不见者，无知无知者，无分别无分

bié zhě rú shì zhī xiàng míng wéi pú tí jiàn wǔ nì xiàng yì fù rú shì
别者，如是之相名为菩提。见五逆相亦复如是。

ruò yán jiàn yǒu pú tí ér qǔ zhèng zhě dāng zhī cǐ bèi jí shì zēng shàng
若言见有菩提而取证者，当知此辈即是增上

màn rén
慢人。”

ěr shí shì zūn gào wén shū shī lì rǔ yán wǒ shì rú lái
尔时，世尊告文殊师利：“汝言我是如来。

yì wèi wǒ wéi rú lái hū²¹
亦谓²¹我为如来乎？”

wén shū shī lì yán fú yě shì zūn wǒ bú wèi rú lái wéi
文殊师利言：“不也，世尊！我不谓如来为

²⁰ 大正藏：无学无学者；永乐北藏及龙藏：无觉无觉者

²¹ 大正藏：谓；永乐北藏及龙藏：亦谓

rú lái yé²² wú yǒu rú xiàng kě míng wéi rú yì wú rú lái zhì néng
如来耶²²？无有如相可名为如，亦无如来智能
zhī yú rú hé yǐ gù rú lái jí zhì wú èr xiàng gù kōng wéi
知于如。何以故？如来及智，无二相故。空为
rú lái dàn yǒu míng zì wǒ dāng yún hé wèi shì rú lái
如来，但有名字，我当云何谓是如来？”

fó gào wén shū shī lì rǔ yí rú lái yé
佛告文殊师利：“汝疑如来耶？”

wén shū shī lì yán fú yě shì zūn wǒ guān rú lái wú jué
文殊师利言：“不也，世尊！我观如来无决
dìng xìng wú shēng wú miè gù wú suǒ yí
定性，无生无灭，故无所疑。”

fó gào wén shū shī lì rǔ jīn bú wèi rú lái chū xiàn yú shì
佛告文殊师利：“汝今不谓如来出现于世
yé
耶？”

wén shū shī lì yán ruò yǒu rú lái chū xiàn shì zhě yī qiè fǎ
文殊师利言：“若有如来出现世者，一切法
jiè yì yīng chū xiàn
界亦应出现。”

fó gào wén shū shī lì rǔ wèi héng shā zhū fó rù niè pán yé
佛告文殊师利：“汝谓恒沙诸佛入涅槃耶？”

wén shū shī lì yán zhū fó yī xiàng bù kě sī yì
文殊师利言：“诸佛一相，不可思议。”

fó yǔ wén shū shī lì rú shì rú shì fó shì yī xiàng
佛语文殊师利：“如是！如是！佛是一相，
bù sī yì xiàng
不思议相。”

wén shū shī lì bái fó yán shì zūn fó jīn zhù shì yé
文殊师利白佛言：“世尊！佛今住世耶？”

fó yǔ wén shū shī lì rú shì rú shì
佛语文殊师利：“如是！如是！”

wén shū shī lì yán ruò fó zhù shì héng shā zhū fó yì yīng zhù
文殊师利言：“若佛住世，恒沙诸佛亦应住
shì hé yǐ gù yī qiè zhū fó jiē tóng yī xiàng bù sī yì xiàng
世。何以故？一切诸佛皆同一相，不思议相。”

²² 大正藏：我谓不是如来为如来耶；永乐北藏及龙藏：我不谓如来为如来耶

bù sī yì xiàngzhě²³ wú shēng wú miè ruò wèi lái zhū fó chū xīng yú shì
不 思 议 相 者²³， 无 生 无 灭。 若 未 来 诸 佛 出 兴 于 世，
yī qiè zhū fó yì jiē chū shì hé yǐ gù bù sī yì zhōng wú guò qù
一 切 诸 佛 亦 皆 出 世。 何 以 故？ 不 思 议 中， 无 过 去
wèi lái xiàn zài xiàng dàn zhòng shēng qǔ zhuó wèi yǒu chū shì wèi fó
未 来 现 在 相。 但 众 生 取 著， 谓 有 出 世， 谓 佛
miè dù
灭 度。”

fó gào wénshū shī lì cǐ shì rú lái ā luó hàn ā wéi
佛 告²⁴ 文 殊 师 利：“ 此 是 如 来、 阿 罗 汉、 阿 惟
yuè zhì pú sà suǒ jiě hé yǐ gù shì sān zhǒng rén wén shèn shēn
越 致²⁵ 菩 萨 所 解。 何 以 故？ 是 三 种 人， 闻 甚 深
fǎ néng bù fěi bàng yì bú zàn tàn
法， 能 不 诽 谤 亦 不 赞 叹。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn rú shì bù sī yì²⁶ shéi
文 殊 师 利 白 佛 言：“ 世 尊！ 如 是 不 思 议²⁶， 谁
dāng fěi bàng shéi dāng zàn tàn
当 诽 谤？ 谁 当 赞 叹？”

fó yán wénshū shī lì rú lái²⁷ bù sī yì fán fū yì bù
佛 言：“ 文 殊 师 利， 如 来²⁷ 不 思 议， 凡 夫 亦 不
sī yì
思 议。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn fán fū yì bù sī yì
文 殊 师 利 白 佛 言：“ 世 尊！ 凡 夫 亦 不 思 议
yé
耶？”

fó yán yì bù sī yì hé yǐ gù yī qiè xīn xiàng jiē bù
佛 言：“ 亦 不 思 议。 何 以 故？ 一 切 心 相 皆 不
sī yì
思 议。”

wénshū shī lì yán ruò rú shì shuō rú lái bù sī yì fán
文 殊 师 利 言：“ 若 如 是 说， 如 来 不 思 议， 凡

²³ 大正藏：不思議相；永乐北藏及龙藏：不思議相者

²⁴ 大正藏：语

²⁵ 大正藏：阿鞞跋致；永乐北藏及龙藏：阿惟越致

²⁶ 大正藏：不思議法；永乐北藏及龙藏：不思議

²⁷ 大正藏：佛告文殊师利：“如来；永乐北藏及龙藏：佛言：“文殊师利，如来

fū yì bù sī yì jīn wú shù zhū fó qiú yú niè pán tú zì pí láo
夫亦不²⁸思议。今无数诸佛求于涅槃，徒自疲劳。

hé yǐ gù bù sī yì fǎ jí shì niè pán dēng wú yì gù
何以故？不²⁸思议法即是涅槃，等无²⁸异故。”

wénshū shī lì yán rú shì fán fū bù sī yì zhū fó bù sī
文殊师利言：“如是凡夫不²⁸思议，诸佛不²⁸思

yì ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén jiǔ xí shàn gēn jìn shàn zhī shí
议。若善男子、善女人，久习善根，近善知识，
nǎi néng liǎo zhī
乃能了知。”

fó gào wénshū shī lì rǔ yù shǐ rú lái yú zhòngshēngzhōng
佛告文殊师利：“汝欲使如来于众生中

wéi zuì shèng yé
为最胜耶？”

wénshū shī lì yán wǒ yù shǐ rú lái yú zhū zhòngshēng wéi zuì
文殊师利言：“我欲使如来于诸众生为最

dì yī dàn zhòngshēng xiàng yì bù kě dé
第一，但众生相亦不可得。”

fó yán rǔ yù shǐ rú lái dé bù sī yì fǎ yé
佛言：“汝欲使如来得不²⁸思议法耶？”

wénshū shī lì yán yù shǐ rú lái dé bù sī yì fǎ ér yú
文殊师利言：“欲使如来得不²⁸思议法，而于

zhū fǎ wú chéng jiù zhě
诸法无成就者。”

fó gào wénshū shī lì yù shǐ rú lái shuō fǎ jiàohuà yé
佛告文殊师利：“欲使如来²⁸说法教化耶？”

wénshū shī lì bō fó yán yù shǐ rú lái shuō fǎ jiàohuà ér
文殊师利白佛言：“欲使²⁹如来说法教化，而

shì shuō jí tīngzhě jiē bù kě dé hé yǐ gù zhù fǎ jiè gù fǎ jiè
是说及听者皆不可得。何以故？住法界故。法界、

zhòngshēng wú chā bié xiàng
众生，无差别相。”

fó gào wénshū shī lì rǔ yù shǐ rú lái wéi wú shàng fú tián
佛告文殊师利：“汝欲使如来为无上福田

yé
耶？”

²⁸ 大正藏：汝欲使如来；永乐北藏及龙藏：欲使如来

²⁹ 大正藏：我欲使；永乐北藏及龙藏：欲使

wénshū shī lì yán rú lái shì wú jìn fú tián shì wú jìn xiàng
文殊师利言：“如来是无尽福田，是无尽相，
wú jìn xiàng jí wú shàng fú tián fēi fú tián fēi bù fú tián shì míng fú
无尽相即无上福田。非福田非不福田，是名福
tián wú yǒu míng àn shēng miè děng xiàng shì míng fú tián ruò néng rú
田。无有明暗生灭等相，是名福田。若能如
shì jiě fú tián xiàng shēn zhí shàn zhǒng yì wú zēng wú jiǎn³⁰”
是解福田相，深植善种，亦无增无减³⁰。”

fó gào wénshū shī lì yún hé zhí zhòng bù zēng bù jiǎn
佛告文殊师利：“云何植种，不增不减。”

wénshū shī lì yán fú tián zhī xiàng bù kě sī yì ruò rén
文殊师利言：“福田之相，不可思议。若人
yú zhōng rú fǎ xiū shàn yì bù kě sī yì rú shì zhí zhòng míng wú
于中如法修善，亦不可思议。如是植种，名无
zēng wú jiǎn yì shì wú shàng zuì shèng fú tián
增无减，亦是无上最胜福田。”

ěr shí dà dì yǐ fó shén lì liù zhǒng zhèndòng xiàn wú
尔时，大地以佛神力，六种震动，现无
cháng xiàng yī wàn liù qiān rén jiē dé wú shēng fǎ rěn qī bǎi bǐ qiū
常相。一万六千人皆得无生法忍，七百比丘、
sān qiān yōu pó sāi sì wàn yōu pó yí liù shí yì nà yóu tā liù yù zhū
三千优婆塞、四万优婆夷、六十亿那由他六欲诸
tiān yuǎn chén lí gòu yú zhū fǎ zhōng dé fǎ yǎn jìng
天，远尘离垢，于诸法中得法眼净。

ěr shí ā nán cóng zuò ér qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó
尔时，阿难从座而起，偏袒右肩，右膝著
dì bái fó yán shì zūn hé yīn yuán gù rú shì dà dì liù zhǒng
地，白佛言：“世尊！何因缘故，如是大地六种
zhèndòng fó gào ā nán wǒ shuō fú tián wú chā bié xiàng gù
震动？”佛告阿难：“我说福田无差别相，故
xiàn sī ruì wǎng xī zhū fó yì yú cǐ chù zuò rú shì shuō fú tián zhī
现斯瑞。往昔诸佛亦于此处，作如是说福田之
xiàng lì yì zhòng shēng shí fāng³¹ shì jiè liù zhǒng zhèndòng
相，利益众生，十方³¹世界六种震动。”

³⁰ 大正藏：亦无增减；永乐北藏及龙藏：亦无增无减

³¹ 大正藏：一切；永乐北藏及龙藏：十方

shè lì fú bó fó yán shì zūn wénshū shī lì shì bù kě sī
舍利弗白佛言：“世尊！文殊师利是不可思
yì hé yǐ gù suǒshuō fǎ xiàng bù kě sī yì
议。何以故？所说法相，不可思议。”

fó gào wénshū shī lì rú shì rú shì rú shè lì fú yán
佛告文殊师利：“如是！如是！如舍利弗言，
rǔ zhī suǒshuō shí bù sī yì³²”
汝之所说，实不思議³²。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn bù sī yì bù kě shuō
文殊师利白佛言：“世尊！不思議³³不可说，
sī yì yì bù kě shuō rú shì sī yì bù sī yì xìng jù bù kě shuō
思议亦不可说。如是思议、不思议性俱不可说，
yī qiè shēng xiàng fēi kě sī yì³⁴ yì fēi bù kě sī yì
一切声相，非可思议³⁴亦非不可思议。”

fó yán rǔ rù bù sī yì sānmèi yé
佛言：“汝入不思議三昧耶？”

wénshū shī lì yán fú yě shì zūn wǒ jí bù sī yì
文殊师利言：“不也，世尊！我即不思議，
bú jiàn yǒu xīn néng sī yì zhě yún hé ér yán rù bù sī yì sānmèi
不见有心能思议者。云何而言入不思議三昧？
wǒ chū fā xīn yù rù shì dìng ér jīn sī wéi shí wú xīn xiàng ér rù sān
我初发心欲入是定，而今思惟，实无心相而入三
mèi rú rén xué shè jiǔ xí zé qiǎo hòu suī wú xīn yǐ jiǔ xí gù
昧。如人学射，久习则巧，后虽无心，以久习故，
jiàn fā jiē zhōng wǒ yì rú shì chūxué bù sī yì sānmèi xì xīn yī
箭发皆中。我亦如是，初学不思議三昧，系心一
yuán ruò jiǔ xí chéng jiù gèng wú xīn xiǎng héng yǔ dìng jù
缘，若久习成就，更无心想，恒与定俱。”

shè lì fú yǔ wénshū shī lì yán gèng yǒu shèng miào jì miè dìng
舍利弗语文殊师利言：“更有胜妙寂灭定
fǒu
不？”

wénshū shī lì yán ruò yǒu bù sī yì dìng zhě rǔ kě wèn yán
文殊师利言：“若有不思議定者，汝可问言：

³² 大正藏：实不可思议；永乐北藏及龙藏：实不思議

³³ 大正藏：不可思议；永乐北藏及龙藏：不思議

³⁴ 大正藏：非思议；永乐北藏及龙藏：非可思议

gèngyǒu jì mièdìngfǒu rú wǒ yì jiě bù kě sī yì dìngshàng
‘更有寂灭定不？’如我意解，不可思议定尚

bù kě dé yún hé wèn yǒu jì mièdìng hū
不可得，云何问有寂灭定乎？”

shè lì fú yán bù sī yì dìng bù kě dé yé
舍利弗言：“不思議³⁵定不可得耶？”

wénshū shī lì yán sī yì dìngzhě shì kě dé xiàng bù kě
文殊师利言：“思议定者，是可得相；不可

sī yì dìngzhě bù kě dé xiàng yī qiè zhòngshēng shí chéng jiù bù sī
思议定者，不可得相。一切众生实成就不思

yì dìng hé yǐ gù yī qiè xīn xiàng jí fēi xīn gù shì míng bù sī
议定。何以故？一切心相即非心故，是名不思

yì dìng shì gù yī qiè zhòngshēng xiàng jí bù sī yì sānmèixiàng děng
议定。是故一切众生相及不思議三昧相，等

wú fēn bié
无分别。”

fó zàn wénshū shī lì yán shàn zāi shàn zāi rǔ yú zhū fó
佛赞文殊师利言：“善哉！善哉！汝于诸佛

jiǔ zhí³⁶ shàn gēn jìng xiū fàn xíng nǎi néng yǎnshuō shēn sān mèi
久植³⁶善根，净修梵行，乃能演说甚深三昧。

rǔ jīn ān zhù rú shì bō rě bō luó mì zhōng
汝今安住如是般若波罗蜜中。”

wénshū shī lì yán ruò wǒ zhù bō rě bō luó mì zhōng néng zuò
文殊师利言：“若我住般若波罗蜜中，能作

shì shuō jí shì yǒuxiǎng biàn zhù wǒ xiǎng ruò zhù yǒuxiǎng wǒ xiǎng
是说，即是有想，便住我想。若住有想、我想

zhōngzhě bō rě bō luó mì biànyǒuchùsuǒ bō rě bō luó mì ruò zhù
中者，般若波罗蜜便有处所。般若波罗蜜若住

yú wú yì shì wǒ xiǎng yì míngchùsuǒ lí cǐ èr chù zhù wú
于无，亦是我想，亦名处所。离此二处，住无

suǒ zhù rú zhū fó zhù ān chǔ jì miè fēi sī yì jìng jiè rú shì bù
所住，如诸佛住，安处寂灭非思议境界。如是不

sī yì míng bō rě bō luó mì zhù chù bō rě bō luó mì chù yī qiè
思议，名般若波罗蜜住处。般若波罗蜜处，一切

fǎ wú xiàng yī qiè fǎ wú zuò bō rě bō luó mì jí bù sī yì bù
法无相，一切法无作。般若波罗蜜即不思議，不

³⁵ 大正藏：不可思议；永乐北藏及龙藏：不思議

³⁶ 大正藏：殖；永乐北藏及龙藏：植

sī yì jí fǎ jiè fǎ jiè jí wú xiàng wú xiàng jí bù sī yì bù
思议即法界，法界即无相，无相即不思议，不
sī yì jí bō rě bō luó mì bō rě bō luó mì fǎ jiè wú èr wú bié
思议即般若波罗蜜。般若波罗蜜、法界无二无别，
wú èr wú bié jí fǎ jiè fǎ jiè jí wú xiàng wú xiàng jí bō rě bō
无二无别即法界，法界即无相，无相即般若波
luó mì jiè bō rě bō luó mì jiè jí bù sī yì jiè bù sī yì jiè jí
罗蜜界。般若波罗蜜界即不思议界，不思议界即
wú shēng wú miè jiè wú shēng wú miè jiè jí bù sī yì jiè
无生无灭界，无生无灭界即不思议界。”

wénshū shī lì yán rú lái jiè jí wǒ jiè jí bú èr xiàng
文殊师利言：“如来界及我界，即不二相。

rú shì xiū bō rě bō luó mì zhě zé bù qiú pú tí hé yǐ gù pú tí
如是修般若波罗蜜者则不求菩提。何以故？菩提
xiàng lí jí bō rě bō luó mì gù shì zūn ruò zhī wǒ xiàng ér bù
相离，即³⁷般若波罗蜜故。世尊！若知我相而不
kě zhuó wú zhī wú zhuó shì fó suǒ zhī bù kě sī yì wú zhī wú zhuó
可著，无知无著是佛所知。不可思议无知无著，
jí fó suǒ zhī hé yǐ gù zhī tǐ běnxìng wú suǒ yǒu xiàng yún hé
即佛所知。何以故？知体本性无所有相。云何
néng zhuǎn fǎ jiè ruò zhī běnxìng wú tǐ wú zhuó zhě jí míng wú wù
能转法界？若知本性无体无著者，即名无物。
ruò wú yǒu wù shì wú chù suǒ wú yī wú zhù wú yī wú zhù jí wú
若无有物，是无处所，无依无住。无依无住即无
shēng wú miè wú shēng wú miè jí shì yǒu wéi wú wéi gōng dé ruò rú shì
生无灭，无生无灭即是有为无为功德。若如是
zhī zé wú xīn xiǎng wú xīn xiǎng zhě yún hé dāng zhī yǒu wéi wú wéi
知，则无心想。无心想者，云何当知有为无为
gōng dé wú zhī jí bù sī yì bù sī yì zhě shì fó suǒ zhī yì wú
功德？无知即不思议，不思议者是佛所知，亦无
qǔ wú bù qǔ bú jiàn sān shì qù lái děng xiàng bù qǔ shēng miè jí zhū
取无不取，不见三世去来等相，不取生灭及诸
qǐ zuò yì bú duàn bù cháng rú shì zhī zhě shì míng zhèng zhì
起作，亦不断不常。如是知者，是名正智、
bù sī yì zhì rú xū kōng wú cǐ wú bǐ bù kě bǐ lèi wú hǎo
不思议智，如虚空，无此无彼，不可比类，无好

³⁷ 大正藏：即是；永乐北藏及龙藏：即

è wú děngděng wú xiàng wú mào
恶，无等等，无相无貌。”

fó gào wénshū shī lì ruò rú shì zhī míng bú tuì zhì
佛告文殊师利：“若如是知，名不退智。”

wénshū shī lì yán wú zuò zhì míng bú tuì zhì yóu rú jīn kuàng
文殊师利言：“无作智名不退智，犹如金矿

³⁸ xiān jiā chuí ³⁹ dǎ fāng zhī hǎo è ruò bú chuí ⁴⁰ dǎ wú néng zhī
，先加槌打，方知好恶。若不槌打，无能知

zhě bú tuì zhì xiàng yì fù rú shì yào xíng jìng jiè bú niàn bù zhuó
者。不退智相亦复如是，要行境界，不念不著，

wú qǐ wú zuò jù zú bú dòng bù shēng bú miè ěr nǎi xiǎn xiàn
无起无作，具足不动，不生不灭，尔乃显现。”

ěr shí fó gào wénshū shī lì yán rú zhū rú lái zì shuō jǐ
尔时，佛告文殊师利言：“如诸如来自说已

zhì shéi dāng néng xìn
智，谁当能信？”

wénshū shī lì yán rú shì zhì zhě fēi niè pán fǎ fēi shēng
文殊师利言：“如是智者，非涅槃法，非生

sǐ fǎ shì jì miè xíng shì wú dòng xíng bú duàn tān yù chēn huì
死法，是寂灭行，是无动行，不断贪欲、瞋恚、

yú chī yì fēi bú duàn hé yǐ gù wú jìn wú miè bù lí shēng
愚痴，亦非不断。何以故？无尽无灭，不离生

sǐ yì fēi bú lí bù xiū dào fēi bù xiū dào zuò shì jiě zhě míng wéi
死亦非不离，不修道非不修道，作是解者名为

zhèng xìn
正信。”

fó gào wénshū shī lì yán shàn zāi shàn zāi rú rǔ suǒ shuō
佛告文殊师利言：“善哉！善哉！如汝所说，

shēn jiě sī yì
深解斯义。”

ěr shí mó hē jiā shè bó fó yán shì zūn yú dāng lái shì
尔时，摩诃迦叶白佛言：“世尊！于当来世，

ruò shuō rú shì shèn shēn zhèng fǎ shéi néng xìn jiě rú wén shòu xíng
若说如是甚深正法，谁能信解如闻受行？”

³⁸ 大正藏：铤；永乐北藏及龙藏：矿

³⁹ 大正藏：锤；永乐北藏及龙藏：槌

⁴⁰ 大正藏：治；永乐北藏及龙藏：槌

fó gào jiā shè jīn cǐ huì zhōng bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó
佛告迦叶：“今此会中比丘、比丘尼、优婆

sè yōu pó yí dé wén cǐ jīng zhě rú shì rén děng yú wèi lái shì
塞、优婆夷，得闻此经者，如是人等，于未来世

ruò wén shì fǎ bì néng xìn jiě yú shēn shēn bō rě bō luó mì nǎi néng
若闻是法，必能信解于甚深般若波罗蜜，乃能

dú sòng xìn jiě shòu chí yì wèi tā rén fēn bié yǎn shuō pì rú zhǎng zhě
读诵信解受持，亦为他人分别演说。譬如长者

shī mó ní bǎo yōu chóu kǔ nǎo hòu ruò huán dé xīn shèn huān xǐ
失摩尼宝，忧愁苦恼。后若还得，心甚欢喜。

rú shì jiā shè bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó yí děng
如是，迦叶！比丘、比丘尼、优婆塞、优婆夷等，

yì fù rú shì yǒu xìn yào xīn ruò bù wén fǎ zé shēng kǔ nǎo
亦复如是，有信乐心，若不闻法，则生苦恼；

ruò dé wén shí xìn jiě shòu chí cháng yào dú sòng shèn dà huān xǐ
若得闻时，信解受持，常乐读诵，甚大欢喜。

dāng zhī cǐ rén jí shì jiàn fó yì jí qīn jìn gòng yǎng zhū fó
当知此人即是见佛，亦即亲近供养诸佛。”

fó gào jiā shè pì rú dāo lì tiān shàng bō lì zhì duō luó shù
佛告迦叶：“譬如忉利天上波利质多罗树

pào chū chū shí shì zhōng zhū tiān jiàn shì shù yǐ jiē dà huān xǐ cǐ shù
疱初出时，是中诸天见是树已皆大欢喜，此树

bù jiǔ bì dāng kāi fū ruò bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
不久必当开敷。若比丘、比丘尼、优婆塞、优婆

yí dé wén bō rě bō luó mì néng shēng xìn jiě yì fù rú shì
夷，得闻般若波罗蜜，能生信解，亦复如是，

cǐ rén bù jiǔ yì dāng kāi fū yī qiè fó fǎ yú dāng lái shì yǒu bǐ
此人不久亦当开敷一切佛法。于当来世，有比

qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó yí wén bō rě bō luó mì
丘、比丘尼、优婆塞、优婆夷，闻般若波罗蜜，

xìn shòu dú sòng xīn bù huǐ mò dāng zhī shì rén yǐ cóng cǐ huì tīng shòu
信受读诵，心不悔没，当知是人已从此会听受

shì jīng yì néng wèi rén jù luò chéng yì guǎng shuō liú bù dāng zhī shì
是经，亦能为人聚落城邑广说流布，当知是

rén fó suǒ hù niàn rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì zhōng yǒu néng xìn
人佛所护念。如是甚深般若波罗蜜中，有能信

yào wú yí huò zhě shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú guò qù zhū fó
乐无疑惑者，是善男子、善女人，于过去诸佛，

jiǔ yǐ xiū xué zhí zhū shàngēn pì rú yǒu rén yǐ shǒu chuān zhū
久已修学，殖诸⁴¹善根。譬如有人以手穿珠，
hū yù wú shàng zhēn mó ní bǎo xīn dà huān xǐ dāng zhī shì rén bì
忽遇无上真摩尼宝，心大欢喜，当知是人必
yǐ céng jiàn
已曾见。

rú shì jiā shè ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén xiū xué yú
“如是，迦叶，若善男子、善女人，修学余
fǎ hū rán dé wén shēn shēn bō rě bō luó mì néng shēng huān xǐ
法，忽然得闻甚深般若波罗蜜，能生欢喜，
yì fù rú shì dāng zhī cǐ rén yǐ céng wén gù ruò yǒu zhòng shēng
亦复如是。当知此人，已曾闻故。若有众生
dé wén shēn shēn bō rě bō luó mì xīn néng xìn shòu shēng dà huān xǐ
得闻甚深般若波罗蜜，心能信受，生大欢喜，
rú shì rén děng yì céng qīn jìn wú shù zhū fó cóng wén bō rě bō luó
如是人等，亦曾亲近无数诸佛，从闻般若波罗
mì yǐ xiū xué gù pì rú yǒu rén xiān suǒ jīng jiàn chéng yì jù luò
蜜，已修学故。譬如有人，先所经见城邑聚落，
hòu ruò wén rén zàn tàn bǐ chéng suǒ yǒu yuán yuàn zhǒng zhǒng chí quán
后若闻人赞叹彼城所有园苑、种种池泉、
huā guǒ lín shù nán nǚ rén mín jiē kě ài yào shì rén wén yǐ jí dà
花果林树、男女人民皆可可爱乐，是人闻已，即大
huān xǐ gèng quàn lìng shuō shì chéng yuán yuàn zhòng hǎo yán shì zá huā
欢喜，更劝令说是城园苑众好严饰，杂华
chí quán duō zhū gānguǒ zhǒng zhǒng zhēn miào yī qiè ài yào shì rén dé
池泉多诸甘果，种种珍妙一切爱乐。是人得
wén zhòng shēng huān xǐ rú shì zhī rén jiē céng jiàn gù ruò shàn
闻，重甚欢喜。如是之人，皆曾见故。若善
nán zǐ shàn nǚ rén yǒu wén bō rě bō luó mì xìn xīn tīng shòu
男子、善女人，有闻般若波罗蜜，信心听受，
néng shēng huān xǐ yào wén bú yàn ér gèng quàn shuō dāng zhī cǐ
能生欢喜，乐闻不厌，而更劝说，当知此
bèi yǐ cóng wén shū shī lì céng wén rú shì bō rě bō luó mì gù
辈，已从文殊师利曾闻如是般若波罗蜜故。”

jiā shè bó fó yán shì zūn ruò jiāng lái shì shàn nán zǐ shàn
迦叶白佛言：“世尊！若将来世善男子、善

⁴¹ 大正藏：殖众；永乐北藏及龙藏：植诸

nǚ rén dé wén shì shēnshēn bō rě bō luó mì xìn yào tīng shòu yǐ
女人，得闻是甚深般若波罗蜜，信乐听受。以
shì xiàng gù dāng zhī cǐ rén yì yú guò qù fó suǒ céng wén xiū xué
是相故，当知此人，亦于过去佛所曾闻修学。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn fó shuō zhū fǎ wú zuò
文殊师利白佛言：“世尊！佛说诸法，无作

wú xiàng dì yī jì miè ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǒu néng rú shì
无相，第一寂灭。若善男子、善女人有能如是

dì liǎo sī yì rú wén ér shuō wéi zhū rú lái zhī suǒ zàn tàn bù
谛了斯义，如闻而⁴²说，为诸如来之所赞叹。不

wéi fǎ xiàng shì jí fó shuō yì shì chì rán bō rě bō luó mì xiàng
违法相，是即佛说，亦是炽然般若波罗蜜相，

yì míng chì rán jù zú fó fǎ tōng dá shí xiàng bù kě sī yì
亦名炽燃具足佛法，通达实相，不可思议。”

fó gào wénshū shī lì wǒ běn xíng pú sà dào shí xiū zhū shàn
佛告文殊师利：“我本行菩萨道时，修诸善

gēn yù zhù ā wéi yuè zhì dì dāng xué bō rě bō luó mì yù chéng
根，欲住阿惟越致⁴³地，当学般若波罗蜜；欲成

ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí dāng xué bō rě bō luó mì ruò shàn
阿耨多罗三藐三菩提，当学般若波罗蜜。若善

nán zǐ shàn nǚ rén yù jiě yī qiè fǎ xiàng yù zhī yī qiè zhòng shēng
男子、善女人，欲解一切法相，欲知一切众生

xīn jiè jiē xī tóng děng dāng xué bō rě bō luó mì wénshū shī lì
心界皆悉同等，当学般若波罗蜜。文殊师利，

yù xué yī qiè fó fǎ jù zú wú ài dāng xué bō rě bō luó mì yù xué
欲学一切佛法具足无碍，当学般若波罗蜜。欲学

yī qiè fó chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shí xiàng hǎo wēi yí
一切佛成阿耨多罗三藐三菩提时，相好威仪

wú liàng fǎ shì dāng xué bō rě bō luó mì yù zhī yī qiè fó bù
无量法式，当学般若波罗蜜。欲知一切佛不⁴⁴

chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí yī qiè fǎ shì jí zhū wēi yí
成阿耨多罗三藐三菩提一切法式及诸威仪，

dāng xué bō rě bō luó mì hé yǐ gù shì kōng fǎ zhōng bú jiàn zhū
当学般若波罗蜜。何以故？是空法中，不见诸

⁴² 大正藏：如；永乐北藏及龙藏：而

⁴³ 大正藏：阿鞞跋致；永乐北藏及龙藏：阿惟越致

⁴⁴ 大正藏：不；永乐北藏及龙藏：得

fó pú tí dēng gù ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yù zhī rú shì dēng
佛菩提等故。若善男子、善女人，欲知如是等

xiàng wú yí huò zhě dāng xué bō rě bō luó mì hé yǐ gù bō rě
相无疑惑者，当学般若波罗蜜。何以故？般若

bō luó mì bú jiàn zhū fǎ ruò shēng ruò miè ruò gòu ruò jìng shì gù shàn
波罗蜜不见诸法若生若灭、若垢若净。是故善

nán zǐ shàn nǚ rén yīng zuò rú shì xué bō rě bō luó mì yù zhī yī
男子、善女人，应作如是学般若波罗蜜。欲知一

qiè fǎ wú guò qù wèi lái xiàn zài dēng xiàng dāng xué bō rě bō luó
切法无过去、未来、现在等相，当学般若波罗

mì hé yǐ gù fǎ jiè xìng xiàng wú qù lái xiàn zài⁴⁵ gù yù
蜜。何以故？法界性相无去、来、现在⁴⁵故。欲

zhī yī qiè fǎ tóng rù fǎ jiè xīn wú guà ài dāng xué bō rě bō luó mì
知一切法同入法界心无罣碍，当学般若波罗蜜。

yù dé sān zhuàn shí èr xíng fǎ lún yì zì zhèng zhī ér bù qǔ zhuó
欲得三转十二行法轮，亦自证知而不取著，

dāng xué bō rě bō luó mì yù dé cí xīn biàn fù yī qiè zhòng shēng ér
当学般若波罗蜜。欲得慈心遍覆一切众生而

wú xiàn qí yì bú zuò niàn yǒu zhòng shēng xiàng dāng xué bō rě bō luó
无限齐，亦不作念有众生相，当学般若波罗

mì yù dé yú yī qiè zhòng shēng bù qǐ zhēng lùn yì fù bù qǔ wú
蜜。欲得于一切众生不起诤论，亦复不取无

zhēng lùn xiàng dāng xué bō rě bō luó mì yù zhī shì chù fēi chù shí
诤论相，当学般若波罗蜜。欲知是处非处、十

lì wú wèi zhù fó zhì huì dé wú ài biàn dāng xué bō rě bō luó mì
力、无畏，住佛智慧得无碍辩，当学般若波罗蜜。”

ěr shí wén shū shī lì bó fó yán shì zūn wǒ guān zhèng fǎ
尔时，文殊师利白佛言：“世尊！我观正法，

wú wéi wú xiàng wú dé wú lì wú shēng wú miè wú lái wú qù
无为无相，无得无利，无生无灭，无来无去，

wú zhī zhě wú jiàn zhě wú zuò zhě bú jiàn bō rě bō luó mì yì
无知者，未见者，无作者。不见般若波罗蜜，亦

bú jiàn bō rě bō luó mì jìng jiè fēi zhèng fēi bú zhèng bú zuò xì lùn
不见般若波罗蜜境界，非证非不证，不作戏论，

wú yǒu fēn bié yī qiè fǎ wú jìn lí jìn wú fán fū fǎ wú shēng wén
无有分别。一切法无尽离尽，无凡夫法，无声闻

⁴⁵ 大正藏：三世；永乐北藏及龙藏：去、来、现在

fǎ wú pì zhī fó fǎ fó fǎ fēi dé fēi bù dé bù shěshēng sǐ
法，无辟支佛法、佛法，非得非不得，不舍生死，
bú zhèng niè pán fēi sī yì fēi bù sī yì fēi zuò fēi bú zuò fǎ
不证涅槃，非思议非不思議，非作非不作，法
xiàng rú shì bù zhī yún hé dāng xué ān ruò bō luó mì
相如是，不知云何当学般若波罗蜜？”

ěr shí fó gào wén shū shī lì ruò néng rú shì zhī zhū fǎ xiàng
尔时，佛告文殊师利：“若能如是知诸法相，
shì míng xué⁴⁶ ān ruò bō luó mì pú sà mó hē sà ruò yù xué pú tí zì
是名学般若波罗蜜。菩萨摩诃萨若欲学菩提自
zài sān mèi dé shì sān mèi yǐ zhào míng yī qiè shēn shēn fó fǎ jí zhī
在三昧，得是三昧已，照明一切甚深佛法及知
yī qiè zhū fó míng zì yì xī liǎo dá zhū fó shì jiè wú yǒu zhàng ài
一切诸佛名字，亦悉了达诸佛世界无有障碍，
dāng rú wén shū shī lì suǒ shuō ān ruò bō luó mì zhōng xué
当如文殊师利所说般若波罗蜜中学。”

wén shū shī lì bó fó yán shì zūn hé gù míng ān ruò bō luó
文殊师利白佛言：“世尊！何故⁴⁷名般若波罗
mì
蜜？”

fó yán ān ruò bō luó mì wú biān wú jì wú míng wú xiàng
佛言：“般若波罗蜜无边无际，无名无相，
fēi sī liáng wú guī yī wú zhōu zǔ wú fàn wú fú wú huì wú míng
非思量，无归依，无洲渚，无犯无福，无晦无明，
rú fǎ jiè⁴⁸ wú yǒu fēn qí yì wú xiàn shù shì míng ān ruò bō luó mì
如法界无有分齐亦无限数，是名般若波罗蜜，
yì míng pú sà mó hē sà xíng chù fēi xíng fēi bù xíng chù xī rù yī
亦名菩萨摩诃萨行处。非行⁴⁹非不行处，悉入一
shèng míng fēi xíng chù hé yǐ gù wú niàn wú zuò gù
乘，名非行处，何以故？无念无作故。”

wén shū shī lì bó fó yán shì zūn dāng yún hé xíng néng sù dé
文殊师利白佛言：“世尊！当云何行能速得
ā nònguō luó sān miǎo sān pú tí
阿耨多罗三藐三菩提？”

⁴⁶ 大正藏：是名当学；永乐北藏及龙藏：是名学

⁴⁷ 大正藏：何以故；永乐北藏及龙藏：何故

⁴⁸ 大正藏：犹如法界；永乐北藏及龙藏：如法界

⁴⁹ 大正藏：处；永乐北藏及龙藏：行

fó yán wénshū shī lì rú bō rě bō luó mì suǒshuōxíng
佛言：“文殊师利，如般若波罗蜜所说行，
néng sù dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fù yǒu yī xíng sān mèi
能速得阿耨多罗三藐三菩提。复有一行三昧，
ruò shànán zǐ shàn nǚ rén xiū shì sānmèizhě yì sù dé ā nòuduō
若善男子、善女人修是三昧者，亦速得阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí
罗三藐三菩提。”

wénshū shī lì yán shì zūn yún hé míng yī xíng sān mèi
文殊师利言：“世尊！云何名一行三昧？”

fó yán fǎ jiè yī xiàng xì yuán fǎ jiè shì míng yī xíng sān
佛言：“法界一相，系缘法界，是名一行三
mèi ruò shànán zǐ shàn nǚ rén yù rù yī xíng sān mèi dāng xiān
昧。若善男子、善女人，欲入一行三昧，当先
wén bō rě bō luó mì rú shuō xiū xué rán hòu néng rù yī xíng sān mèi
闻般若波罗蜜，如说修学，然后能入一行三昧。

rú fǎ jiè yuán bú tuì bú huài bù sī yì wú ài wú xiàng shàn
如法界缘，不退不坏，不思议，无碍无相。善
nán zǐ shàn nǚ rén yù rù yī xíng sān mèi yīng chǔ kōng xián shè
男子、善女人，欲入一行三昧，应处空闲，舍
zhū luàn yì bù qǔ xiàng mào xì xīn yī fó zhuān chēng míng zì
诸乱意，不取相貌，系心一佛，专称名字，

suí fó fāng suǒ duān shēn zhèng xiàng néng yú yī fó niàn niàn xiāng xù
随佛方所，端身正向，能于一佛念念相续，
jí shì niàn zhōng néng jiàn guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó hé yǐ gù
即是念中能见过去、未来、现在诸佛。何以故？

niàn yī fó gōng dé wú liàng wú biān yì yǔ wú liàng zhū fó gōng dé wú
念一佛功德无量无边，亦与无量诸佛功德、无
èr bù sī yì fó fǎ děng wú fēn bié jiē chéng yī rú chéng zuì zhèng
二不思议佛法等无分别，皆乘一如，成最正

jué xī jù wú liàng gōng dé wú liàng biàn cái rú shì rù yī xíng sān
觉，悉具无量功德、无量辩才。如是入一行三
mèizhě jìn zhī héng shā zhū fó fǎ jiè wú chā bié xiàng ā nán suǒ wén
昧者，尽知恒沙诸佛法界无差别相。阿难所闻

fó fǎ dé niàn zǒng chí biàn cái zhì huì yú shēng wén zhōng suī wéi zuì
佛法，得念总持辩才智慧，于声闻中虽为最
shèng yóu zhù liàng shù zé yǒu xiàn ài ruò dé yī xíng sān mèi zhū jīng
胜，犹住量数则有限碍。若得一行三昧，诸经

fǎ mén yī yī fēn bié jiē xī liǎo zhī jué dìng wú ài zhòu yè cháng
法门一一分别，皆悉了知，决定无碍，昼夜常
shuō zhì huì biàn cái zhōng bú duàn jué ruò bǐ ā nán duō wén biàn cái
说，智慧辩才终不断绝。若比阿难多闻辩才，
bǎi qiān děng fēn bù jí qí yī pú sà mó hē sà yīng zuò shì niàn wǒ
百千等分不及其一。菩萨摩诃萨应作是念：‘我
dāng yún hé dài dé yī xíng sān mèi bù kě sī yì gōng dé wú liàng míng
当云何逮得一行三昧不可思议功德无量名
chēng ? ’ fó yán : ‘ pú sà mó hē sà dāng niàn yī xíng sān mèi cháng
称？ ’ 佛言：‘ 菩萨摩诃萨当念一行三昧，常
qín jīng jìn ér bú xiè dài rú shì cì dì jiàn jiàn xiū xué zé néng dé
勤精进而不懈怠。’ 如是次第渐渐修学，则能得
rù yī xíng sān mèi bù kě sī yì gōng dé zuò zhèng chú bàng zhèng fǎ
入一行三昧，不可思议功德作证，除谤正法
bú xìn è yè zhòng zuì zhàng zhě suǒ bù néng rù
不信、恶业重罪障者所不能入。

fù cì wén shū shī lì pì rú yǒu rén dé mó ní zhū shì
“复次，文殊师利，譬如有人得摩尼珠，示
qí zhū shī zhū shī dá yán cǐ shì wú jià zhēn mó ní bǎo jí qiú
其珠师。珠师答言：‘此是无价真摩尼宝。’ 即求
shī yán wèi wǒ zhì mó wù shī guāng sè zhū shī zhì yǐ suí
师言：‘为我治磨，勿失光色。’ 珠师治已，随
qí mó shí zhū sè guāng míng yìng chèn biǎo lǐ wén shū shī lì ruò yǒu
其磨时，珠色光明映彻表里。文殊师利，若有
shàn nán zǐ shàn nǚ rén xiū xué yī xíng sān mèi bù kě sī yì gōng dé
善男子、善女人，修学一行三昧不可思议功德
wú liàng míng chēng suí xiū xué shí zhī zhū fǎ xiàng míng dá wú ài
无量名称，随修学时，知诸法相，明达无碍，
gōng dé zēng zhǎng yì fù rú shì wén shū shī lì pì rú rì lún
功德增长，亦复如是。文殊师利，譬如日轮，
guāng míng biàn mǎn wú yǒu jiǎn xiàng ruò dé yī xíng sān mèi xī néng
光明遍满，无有减相。若得一行三昧，悉能
jù zú yī qiè gōng dé wú yǒu quē shǎo yì fù rú shì zhào míng fó
具足一切功德，无有缺少，亦复如是。照明佛
fǎ rú rì lún guāng
法，如日轮光。

wén shū shī lì wǒ suǒ shuō fǎ jiē shì yī wèi lí wèi jiě
“文殊师利，我所说法，皆是一味离味、解

tuō wèi jì miè wèi ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén dé shì yī xíng sān mèi
脱味、寂灭味。若善男子、善女人得是一行三昧
zhě qí suǒ yǎn shuō yì shì yī wèi lí wèi jiě tuō wèi jì miè wèi
者，其所演说亦是一味离味、解脱味、寂灭味，
suí shùn zhèng fǎ wú cuò miù xiàng wén shū shī lì ruò pú sà mó hē
随顺正法，无错谬相。文殊师利，若菩萨摩诃
sà dé shì yī xíng sān mèi jiē xī mǎn zú zhù dào zhī fǎ sù dé ā nòu
萨得是一行三昧，皆悉满足助道之法，速得阿耨
duō luó sān miǎo sān pú tí
多罗三藐三菩提。

fù cì wén shū shī lì pú sà mó hē sà bú jiàn fǎ jiè yǒu
“复次，文殊师利，菩萨摩诃萨不见法界有
fēn bié xiàng jí yǐ yī xiàng sù dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
分别相及以一相，速得阿耨多罗三藐三菩提
xiàng bù kě sī yì shì pú tí zhōng yì wú dé fó rú shì zhī zhě
相，不可思议，是菩提中亦无得佛，如是知者，
sù dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí ruò xìn yī qiè fǎ xī shì fó
速得阿耨多罗三藐三菩提。若信一切法悉是佛
fǎ bù shēng jīng bù yì bù yí huò rú shì rěn zhě sù dé ā nòu duō
法，不生惊怖亦不疑惑，如是忍者，速得阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí
罗三藐三菩提。”

wén shū shī lì bó fó yán shì zūn yǐ rú shì yīn sù dé
文殊师利白佛言：“世尊！以如是因，速得
ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí yé
阿耨多罗三藐三菩提耶？”

fó yán dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí bù yǐ yīn dé
佛言：“得阿耨多罗三藐三菩提，不以因得，
bù yǐ fēi yīn dé hé yǐ gù bù sī yì jiè bù yǐ yīn dé bù
不以非因得。何以故？不思議界，不以因得，不
yǐ fēi yīn dé ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén wén rú shì shuō bù shēng
以非因得。若善男子、善女人闻如是说，不生
xiè dài dāng zhī shì rén yǐ yú xiān fó zhòng zhū shàn gēn shì gù
懈怠，当知是人，以⁵⁰于先佛种诸善根。是故，
bǐ qiū bǐ qiū ní wén shuō shì shèn shēn bō rě bō luó mì bù shēng jīng
比丘、比丘尼闻说是甚深般若波罗蜜不生惊

⁵⁰ 大正藏：已；永乐北藏及龙藏：以

bù jí shì cóng fó chū jiā ruò yōu pó sè yōu pó yí dé wén rú
怖，即是从佛出家。若优婆塞、优婆夷，得闻如
shì shēnshēn bō rě bō luó mì xīn bù jīng bù jí shì chéng jiù zhēn guī
是甚深般若波罗蜜心不惊怖，即是成就真归
yī chù
依处。

wénshū shī lì ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén bù xí shēnshēn
“文殊师利，若善男子、善女人不习甚深
bō rě bō luó mì jí shì bù xiū fó shèng pì rú dà dì yī qiè yào
般若波罗蜜，即是不修佛乘。譬如大地，一切药
mù jiē yī dì shēngzhǎng wénshū shī lì pú sà mó hē sà yì fù rú
木皆依地生长，文殊师利，菩萨摩诃萨亦复如
shì yī qiè shàn gēn jiē yī bō rě bō luó mì ér dé zēngzhǎng yú ā
是，一切善根皆依般若波罗蜜而得增长，于阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí bù xiāngwéi bèi
耨多罗三藐三菩提不相违背。”

ěr shí wénshū shī lì bó fó yán shì zūn cǐ yán fú tí
尔时，文殊师利白佛言：“世尊！此阎浮提
chéng yì jù luò dāng yú hé chù yǎnshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó
城邑聚落，当于何处演说如是甚深般若波罗
mì
蜜？”

fó gào wénshū shī lì jīn cǐ huì zhōng ruò yǒu rén wén bō rě
佛告文殊师利：“今此会中，若有人闻般若
bō luó mì jiē fā shì yán yú wèi lái shì cháng dé yǔ bō rě bō luó
波罗蜜皆发誓言：‘于未来世，常得与般若波罗
mì xiāng yìng cóng shì xìn jiě wèi lái shì zhōng néng tīng shì jīng dāng
蜜相应。’从是信解，未来世中能听是经。当
zhī cǐ rén bù cóng yú xiǎoshàngēnzhōng lái suǒ néng kānshòu wén
知此人，不从余小善根中来，所能堪受，闻
yǐ huān xǐ wénshū shī lì ruò fù yǒu rén cóng rǔ tīng shì bō rě
已欢喜。文殊师利，若复有人，从汝听是般若
bō luó mì yīng zuò shì yán cǐ bō rě bō luó mì zhōng wú shēng wén
波罗蜜，应作是言：‘此般若波罗蜜中，无声闻
fǎ⁵¹ pì zhī fó fǎ pú sà fǎ fó fǎ⁵² yì wú fán fū shēng miè
法、辟支佛法、菩萨法、佛法，亦无凡夫生灭

⁵¹ 大正藏：无声闻；永乐北藏及龙藏：无声闻法

⁵² 大正藏：佛法；永乐北藏及龙藏：菩萨法、佛法

děng fǎ
等法。’”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn ruò bǐ qiū bǐ qiū ní
文殊师利白佛言：“世尊！若比丘、比丘尼、
yōu pó sè yōu pó yí lái wèn wǒ yán yún hé rú lái shuō bō rě
优婆塞、优婆夷，来问我言：‘云何如来说般若
bō luó mì wǒ dāng dá yán yī qiè zhū fǎ wú zhēng lùn xiàng
波罗蜜？’我当答言：‘一切诸法无诤论相，
yún hé rú lái dāng shuō bō rě bō luó mì hé yǐ gù bú jiàn yǒu
云何如来当说般若波罗蜜？’何以故？不见有
fǎ kě yǔ fǎ zhēng lùn⁵³ yì wú zhòng shēng xīn shí néng zhī fù cì
法可与法诤论⁵³，亦无众生心识能知。复次，
shì zūn wǒ dāng gèng shuō jiū jìng shí jì hé yǐ gù yī qiè fǎ xiàng
世尊！我当更说究竟实际。何以故？一切法相
tóng rù shí jì ā luó hàn wú bié shèng fǎ hé yǐ gù ā luó hàn
同入实际，阿罗汉无别胜法。何以故？阿罗汉
fǎ fán fū fǎ bù yī bú yì gù fù cì shì zūn rú shì shuō
法、凡夫法，不一不异故。复次，世尊！如是说
fǎ wú yǒu zhòng shēng yǐ dé niè pán jīn dé dāng dé hé yǐ gù
法，无有众生已得涅槃、今得、当得。何以故？
wú yǒu jué dìng zhòng shēng xiàng gù
无有决定众生相故。”

wénshū shī lì yán ruò rén yù wén bō rě bō luó mì wǒ dāng
文殊师利言：“若人欲闻般若波罗蜜，我当
zuò rú shì shuō qí yǒu tīng zhě bú niàn bù zhuó wú wén wú dé
作如是说。其有听者，不念不著，无闻无得，
dāng rú huàn rén wú suǒ fēn bié rú shì shuō zhě shì zhēn shuō fǎ shì
当如幻人无所分别。如是说者，是真说法。是
gù tīng zhě mò zuò èr xiàng bù shě zhū jiàn ér xiū fó fǎ bù qǔ fó fǎ
故听者莫作二相，不舍诸见而修佛法，不取佛法，
bù shě fán fū fǎ hé yǐ gù fó jí fán fū èr fǎ xiàng kōng
不舍凡夫法。何以故？佛及凡夫，二法相空，
wú qǔ shě gù ruò rén wèn wǒ dāng zuò shì shuō rú shì ān wèi
无取舍故。若人问我，当作是说，如是安慰，
rú shì jiàn lì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yīng rú shì wèn zuò rú shì
如是建立。善男子、善女人应如是问，作如是

⁵³ 大正藏：可与法诤论；永乐北藏及龙藏：可与诤论

zhù xīn bú tuì mò⁵⁴ dāng rú fǎ xiàng suí yuàn⁵⁵ bō rě bō luó mì
住，心不退没⁵⁴，当如法相随愿⁵⁵般若波罗蜜
shuō
说。”

ěr shí shì zūn tàn wén shū shī lì yán⁵⁶ shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊叹文殊师利言⁵⁶：“善哉！善哉！”

rú rǔ suǒ shuō ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yù jiàn zhū fó yīng xué
如汝所说。若善男子、善女人欲见诸佛，应学

rú shì bō rě bō luó mì yù qīn jìn zhū fó rú fǎ gòng yǎng yīng xué
如是般若波罗蜜。欲亲近诸佛，如法供养，应学

rú shì bō rě bō luó mì ruò yù yán rú lái shì wǒ shì zūn yīng xué rú
如是般若波罗蜜。若欲言如来是我世尊，应学如

shì bō rě bō luó mì ruò yù yán⁵⁷ rú lái fēi wǒ shì zūn yì yīng xué rú
是般若波罗蜜。若欲言⁵⁷如来非我世尊，亦应学如

shì bō rě bō luó mì ruò yù chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
是般若波罗蜜。若欲成阿耨多罗三藐三菩提，

yīng xué rú shì bō rě bō luó mì ruò yù bù chéng ā nòu duō luó sān
应学如是般若波罗蜜。若欲不成阿耨多罗三

miǎo sān pú tí yì yīng xué rú shì bō rě bō luó mì ruò yù chéng jiù
藐三菩提，亦应学如是般若波罗蜜。若欲成就

yī qiè sān mèi yīng xué rú shì bō rě bō luó mì ruò yù bù chéng jiù
一切三昧，应学如是般若波罗蜜。若欲成就

yī qiè sān mèi yì yīng xué rú shì bō rě bō luó mì hé yǐ gù wú
一切三昧，亦应学如是般若波罗蜜。何以故？无

zuò sān mèi wú yì xiàng gù yī qiè fǎ wú shēng wú chū gù ruò yù zhī
作三昧无异相故，一切法无生无出故。若欲知

yī qiè fǎ jiǎ míng yīng xué rú shì bō rě bō luó mì ruò yù zhī yī qiè
一切法假名，应学如是般若波罗蜜。若欲知一切

zhòng shēng xiū pú tí dào bù qiú⁵⁸ pú tí xiàng xīn bú tuì mò yīng
众生修菩提道，不求⁵⁸菩提相，心不退没，应

xué rú shì bō rě bō luó mì hé yǐ gù yī qiè fǎ jiē pú tí xiàng
学如是般若波罗蜜。何以故？一切法皆菩提相

⁵⁴ 大正藏：心不退不没；永乐北藏及龙藏：心不退没

⁵⁵ 大正藏：顺；永乐北藏及龙藏：愿

⁵⁶ 大正藏：世尊叹文殊师利；永乐北藏及龙藏：世尊叹文殊师利言

⁵⁷ 大正藏：若言；永乐北藏及龙藏：若欲言

⁵⁸ 大正藏：不求；永乐北藏及龙藏：不来；龙藏：本来

gù ruò yù zhī yī qiè zhòngshēng xíng fēi xíng xiàng fēi xíng jí pú tí
故。若欲知一切众生行非行相，非行即菩提，
pú tí jí fǎ jiè fǎ jiè jí shí jì xīn bú tuì mò yīng xué rú shì
菩提即法界，法界即实际，心不退没，应学如是
bō rě bō luó mì ruò yù zhī yī qiè rú lái shéntōng biàn huà wú xiàng
般若波罗蜜。若欲知一切如来神通变化，无相
wú ài yì wú fāng suǒ yīng xué rú shì bō rě bō luó mì
无碍亦无方所，应学如是般若波罗蜜。”

fó gào wén shū shī lì ruò bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè
佛告文殊师利：“若比丘、比丘尼、优婆塞、
yōu pó yí yù dé bú duò è qù dāng xué bō rě bō luó mì yī sì jù
优婆夷，欲得不堕恶趣，当学般若波罗蜜一四句
jì shòu chí dú sòng wèi tā jiě shuō suí shùn shí xiàng rú shì shàn
偈，受持读诵，为他解说，随顺实相。如是善
nán zǐ shàn nǚ rén dāng zhī jué dìng dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
男子、善女人，当知决定得阿耨多罗三藐三菩
tí zé zhù fó guó ruò wén rú shì bō rě bō luó mì bù jīng bú wèi
提，则住佛国。若闻如是般若波罗蜜，不惊不畏，
xīn shēng xìn jiě dāng zhī cǐ bèi fó suǒ yìn kě shì fó suǒ xíng dà
心生信解，当知此辈，佛所印可，是佛所行大
shèng fǎ yìn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén xué cǐ fǎ yìn chāo guò è
乘法印。若善男子、善女人学此法印，超过恶
qù bú rù shēng wén pì zhī fó dào yǐ chāo guò gù
趣，不入声闻、辟支佛道，以超过故。”

ěr shí dì shì sān shí sān tiān yǐ tiān miào huā yōu bō luó huā
尔时，帝释三十三天以天妙华，优钵罗华、
jū wù tóu huā fēn tuó lì huā tiān màn tuó luó huā děng tiān zhān tán
拘物头华、分陀利华、天曼陀罗华等，天梅檀
xiāng jí yú mò xiāng zhǒng zhǒng jīn bǎo zuò tiān jì yuè wèi gòng yǎng
香及余末香，种种金宝，作天伎乐，为供养
bō rě bō luó mì bìng zhū rú lái jí wén shū shī lì yǐ sǎn qí shàng
般若波罗蜜并诸如来及文殊师利，以散其上。
zuò shì gòng yǎng yǐ yuàn wǒ cháng wén bō rě bō luó mì fǎ yìn
作是供养已，“愿我常闻般若波罗蜜法印。”

shì tí huán yīn fù zuò shì yuàn yuàn yán fú tí shàn nán zǐ shàn nǚ
释提桓因复作是愿：“愿阎浮提善男子、善女
rén cháng shǐ dé wén shì jīng jué dìng fó fǎ jiē lìng xìn jiě shòu chí
人，常使得闻是经决定佛法，皆令信解、受持、

dú sòng wèi rén yǎnshuō yī qiè zhūtiānwèizuò yōnghù
读诵、为人演说。一切诸天为作拥护。”

ěr shí fó gào shì tí huán yīn yán jiāo shī jiā rú shì
尔时，佛告释提桓因言：“憍尸迦，如是！

rú shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dāng dé jué dìng zhū fó pú tí
如是！善男子、善女人当得决定诸佛菩提。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn rú shì shòu chí shànnán
文殊师利白佛言：“世尊！如是受持，善男

zǐ shàn nǚ rén dé dà lì yì gōng dé wú liàng
子、善女人得大利益，功德无量。”

ěr shí yǐ fó shén lì yī qiè dà dì liù fǎn zhèndòng fó
尔时，以佛神力，一切大地六反⁵⁹震动。佛

shí wēixiào fàng dà guāngmíng biànzhào sānqiān dà qiān shì jiè
时微笑，放大光明，遍照三千大千世界。

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn jí shì rú lái yìn bō rě
文殊师利白佛言：“世尊！即是如来印般若

bō luó mì xiàng
波罗蜜相。”

fó yán wénshū shī lì rú shì rú shì shuō bō rě bō
佛言：“文殊师利，如是！如是！说般若波

luó mì yǐ jiē xiàn cǐ ruì wèi yìn bō rě bō luó mì gù shǐ rén shòu chí
罗蜜已皆现此瑞，为印般若波罗蜜故，使人受持，

lìng wú zàn huǐ hé yǐ gù wú xiàng fǎ yìn bù kě zàn huǐ wǒ jīn yǐ
令无赞毁。何以故？无相法印不可赞毁。我今以

shì fǎ yìn lìng zhūtiānmó bù néng dé biàn
是法印，令诸天魔不能得便。”

fó shuō shì yǐ ěr shí zhū dà pú sà jí sì bù zhòngwénshuō
佛说是已，尔时，诸大菩萨及四部众闻说

bō rě bō luó mì jiē dà huān xǐ xìn shòu fèng xíng⁶⁰
般若波罗蜜，皆大欢喜，信受奉行⁶⁰。

文殊师利所说摩诃般若波罗蜜经

⁵⁹ 大正藏：种；永乐北藏及龙藏：反

⁶⁰ 大正藏：欢喜奉行；永乐北藏及龙藏：皆大欢喜，信受奉行

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán 补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó fó ná mó fǎ ná mó sēng
南無佛 南無法 南無僧 (合掌三称)

ná mó yí qiè rú lái yīng zhèngděngjué
南無一切如来.应.正等觉 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó wénshū shī lì pú sà mó hē sà
南無文殊师利菩萨摩诃萨 (合掌三称)

lǐ fó fā yuànwén 礼佛发愿文

(一遍)

guī mìng shí fāngtiáo yù shī yǎnyángqīngjìng wēimiào fǎ
归命十方调御师 演扬清净微妙法

sānshèng sì guǒ jiě tuōsēng yuàn cì cí bēi āi shèshòu
三乘四果解脱僧 愿赐慈悲哀摄受

dàn zì wéizhēnxìng wǎng rù mí liú suí shēng sǐ yǐ
但(某甲)自违真性, 枉入迷流。随生死以

piāochén zhú sè shēng ér tānrǎn shí chán shí shǐ jī chéngyǒu lòu
飘沉，逐色声而贪染。十缠十使，积成有漏

zhī yīn liù gēn liù chén wàngzuò wú biān zhī zuì mí lún kǔ hǎi
之因；六根六尘，妄作无边之罪。迷沦苦海，

shēn nì xié tú zhuó wǒ dānrén jǔ wǎngcuò zhí lěi shēng yè zhàng
深溺邪途。著我耽人，举枉措直。累生业障，

yī qiè qiānyóu yǎngsānbǎo yǐ cí bēi lì yī xīn ér chàn huǐ
一切愆尤。仰三宝以慈悲，沥一心而忏悔。

suǒyuànnéng rén zhēng bá shànyǒu tí xié chū fán nǎo zhī shēnyuán
所愿能仁拯拔，善友提携。出烦恼之深源，

dào pú tí zhī bǐ àn cǐ shì fú jī mìngwèi gè yuàn chānglóng lái
到菩提之彼岸。此世福基命位，各愿昌隆；来

shēng zhì zhǒng líng miáo tóng xī zēng xiù shēngféngzhōngguó zhǎng
生智种灵苗，同希增秀。生逢中国，长

yù míng shī zhèng xìn chū jiā tóngzhēn rù dào liù gēntōng lì sān
遇明师。正信出家，童真入道。六根通利，三

yè chún hé bù rǎn shì yuán cháng xiū fàn xíng zhí chí jìn jiè chén
业纯和。不染世缘，常修梵行。执持禁戒，尘

yè bù qīn yán hù wēi yí yuān fēi wú sǔn bù féng bā nàn bù quē
业不侵。严护威仪，娟飞无损。不逢八难，不缺

sì yuán bō rě zhì yǐ xiànrán pú tí xīn ér bú tuì xiū xí zhèng
四缘。般若智以现前，菩提心而不退。修习正

fǎ liǎo wù dà shèng kāi liù dù zhī xíngmén yuè sān qí zhī jié hǎi
法，了悟大乘。开六度之行门，越三祇之劫海。

jiàn fǎ chuáng yú chùchù pò yí wǎng yú chóngchóng xiáng fú zhòng
建法幢于处处，破疑网于重重。降伏众

mó shàolóng sānbǎo chéng shì shí fāngzhū fó wú yǒu pí láo xiū
魔，绍隆三宝。承事十方诸佛，无有疲劳。修

xué yī qiè fǎ mén xī jiē tōng dá guǎng zuò fú huì pǔ lì chén shā
学一切法门，悉皆通达。广作福慧，普利尘沙。

dé liù zhǒng zhī shéntōng yuán yī shēng zhī fó guǒ rán hòu bù shě fǎ
得六种之神通，圆一生之佛果。然后不舍法

jiè biàn rù chén láo děngguān yīn zhī cí xīn xíng pǔ xián zhī yuàn
界，遍入尘劳。等观音之慈心，行普贤之愿

hǎi tā fāng cǐ jiè zhú lèi suí xíng yìng xiàn sè shēn yǎnyáng miào
海。他方此界，逐类随形。应现色身，演扬妙

fǎ ní lí kǔ qù è guǐ dào zhōng huò fàng dà guāng míng huò
法。泥犁苦趣，饿鬼道中，或放大光明，或
xiàn zhū shén biàn qí yǒu jiàn wǒ xiàng nǎi zhì wén wǒ míng jiē fā pú
现诸神变，其有见我相，乃至闻我名，皆发菩
tí xīn yǒng chū lún huí kǔ huǒ huò bīng hé zhī dì biàn zuò xiāng lín
提心，永出轮回苦。火镬冰河之地，变作香林；
yǐn tóng shí tiě zhī tú huà shēng jìng tǔ pī máo dài jiǎo fù zhài hán
饮铜食铁之徒，化生净土。披毛戴角，负债含
yuàn jìn bà xīn suān xián zhān lì lè jí yì shì ér xiàn wéi yào cǎo
怨，尽罢辛酸，咸沾利乐。疾疫世而现为药草，
jiù liáo chén kē jī jǐn shí ér huà zuò dàoliáng jì zhū pín nǚ dàn
救疗沉痾；饥谨时而化作稻粱，济诸贫馁。但
yǒu lì yì wú bù xīng chóng cì qī lěi shì yuān qīn xiàn cún juàn shǔ
有利益，无不兴崇。次期累世冤亲，现存眷属，
chū sì shēng zhī gǔ mò shě wàn jié zhī ài chán děng yǔ hán shēng
出四生之汨没，舍万劫之爱缠。等与含生，
qí chéng fó dào xū kōng yǒu jìn wǒ yuàn wú qióng qíng yǔ wú qíng
齐成佛道。虚空有尽，我愿无穷。情与无情，
tóng yuán zhǒng zhì
同圆种智。

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

sòng jīng gōng dé shū shèng xíng wú biān shèng fú jiē huí xiàng
诵经功德殊胜行 无边胜福皆回向
pǔ yuàn chén nì zhū yǒu qíng sù wǎng wú liàng guāng fó chà
普愿沉溺诸有情 速往无量光佛刹
shí fāng sān shì yī qiè fó yī qiè pú sà mó hē sà
十方三世一切佛 一切菩萨摩诃萨
mó hē bō rě bō luó mì
摩诃般若波罗蜜

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心

jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无

shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，

zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，

yī qiè wú ài hé nánshèngzhòng
一切无碍。和南圣众。

此咒置经书中可灭误跨之罪

南无护法韦驮尊天菩萨

